Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 195 (4890).
30 АВГУСТ 1982 й.
ДУШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЛАЗЕР — ҒЎЗАНИНГ ТАБИБИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси кибернетика институтининг олимлари... яхши пахта ҳосилини етиштирдилар. Улар униб чиқмайдиган чигитдан шу ҳосилни етиштирдилар. Бу чигитни ғалати бир табиб — лазер унадиган қилди.

Илдиз чириш касаллиги ниҳолни икки-уч кундан кейин қуритиб қўяди, лекин ғўза ўсиб кетганида ҳам август ёки сентябрда туплари бирдан сўлиб қурийди. Бу касаллик ҳамма хил навлардаги ғўзаларни ҳам қуритаверади. Хўжаликлар ана шу касаллик сабабидан айрим карталарни бошқатдан экқан ҳоллар ҳам бўлган.

Кибернетика институтининг олимлари илдиз чириш касаллигининг жуда яхши кушандасини топдилар. Стандарт 108-Ф ва Тошкент — 1 навларининг уруғликларига уй температурасида 15 ва 45 минут ёки 1 соат мобайнида гелийнеон лазер нури бериб турилди. Орадан бир кун ўтгач, шу чигитлар илдиз чириш касаллиги бўлган участкага экилди ва ҳаммаси яхши ўсди. У илдиз чиришдан ҳимоя қилиш мақсадларида ҳозирча уруғлик чигитга таъсир эттирилаётган химиявий моддалардан ҳам кучлироқ бўлиб чиқди. (ЎзТАГ).

Ушбу суратда Урта Осиё темир йўли Тошкент тепловоз депосининг илғор машинистлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари (чапдан-ўнгга) Александр Муравьев ва Владимир Кондаковни кўриб турибсиз. Бу пешқадам темир йўлчилар депода СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига давом этаётган социалистик мусобақада фаол иштирок этишаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

Йўловчиларга қулайлик

Термиз портида янги причал девори фундаментига бетон ётқизила бошланди. Бу ерда дарё вокзали қуришга киришилди. «Союзморнииипроект» институтининг Боку филиали ишлаб чиққан лойиҳада мамлакатимизда энг жанубий халқаро порт орқали ўтадиган йўловчиларга мумкин қадар кўпроқ қулайликлар яратиш кўзда тутилган. Совет Иттифоқи билан Афғонистонни боғлайдиган бу портда пассажир теплоходлари келиб тўхтайдиган жойдан ташқари бинолар комплекси ҳам қуриладики, унда билет кассалари, почта, телеграф, бошқа хизматлар жойлашади.

(ЎзТАГ).

СССР 60 ЙИЛЛИГИГА — 60 ЗАРБДОР ҲАФТАЛИК

БАРЧА РЕЗЕРВЛАР — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАГА

БУГУН

пойтахтимиздаги «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг машинасозлик заводида Мозамбик Республикасида ўтказиладиган «Инлегмаш — 82» — қишлоқ хўжалиги машиналари кўргазмасига тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Ана шу кўргазмага корхона иккита поток линиясининг макетини юборади. Завод ўз машиналари билан ўтган йил Туркия, Ангола, Миср Араб Республикасида ўтказилган кўргазмаларда қатнашиб, фахрли ёрлиқлар, дипломлар билан тақдирланган эди.

Айни пайтда корхонада хорижий мамлакатларга маҳсулот экспорт қилиш қизғин давом этмоқда. Шу кунгача қатор хорижий мамлакатлар, жумладан Болгария, Афғонистон, Таиландга «Пахтакор», «ДП — 130», «ДВ— 14» машиналари юборилди. Корхона ўтган йил салкам 70 минг сўмлик машиналар ҳамда эҳтиёт қисмларни ўз буюртмачиларига етказиб бериб, маҳсулот экспорт қилиш планини муддатидан илгари бажарган эди.

Завод коллективининг мамлакатимиз юбилейи йилида эришаётган муваффақиятлари ҳам катта. Улар маҳсулот экспорт қилиш планини муддатидан илгари — 1 декабрда бажариш учун жонбозлик кўрсатишмоқда. Н. Шишков, В. Семенов, Ю. Резников сингари юзлаб ишчилар СССР 60 йиллигини беш йилликнинг уч йили планини бажариш билан пешвоз олиш учун тер тўкишмоқда.

Тошкент асбобсозлик заводининг коллективи СССР 60 йиллигига бағишланган социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқда. Ана шу корхонанинг тажрибали ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Т. Тўлаганов юбилей шарафига ўн биринчи беш йилликнинг уч йиллик планини бажаришга сўз берган. Айни кунларда у 1983 йилнинг август ойи ҳисобига маҳсулот топширмоқда.

СУРАТДА: Т. Тўлаганов. В. Сироткин фотоси.

Чинакам тажриба маскани

БУГУН

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг студентлари бу йилги меҳнат семестрини муваффақиятли якунладилар. Бу ҳақда олий ўқув юрти комсомол комитетининг секретари Шавкат Мирзаев қуйидагиларни гапириб берди.

— Меҳнат семестрининг биз учун энг аҳамиятли жойи шу ердаки, у ҳам бўлса Урта Чирчиқ районидаги ўқув-тажриба хўжалигимизда ўтказилган амалий машғулотлардир. Студентларимиз бу хўжаликда 450 гектар майдонда етиштирилаётган пахтазорда биринчи марта механизациялашган усулда суғориш ишларини жорий этдилар.

Яна бир муҳим тажриба амалга оширилди. У ҳам бўлса Тошкент трактор заводининг йиғув цехларида аудиторияларда олинган назарий билимлар амалда синаб кўрилди. 280 студент турли хил деталлар ва механизмларни йиғишда қатнашиб юз минг сўмликдан зиёд иш бажаришди. Қурилиш отрядларидан бирининг бажарган ишлари қувонарли бўлди. Бунёдкорлар Пушкин кўчасида москвалик уста қурувчилар бунёд этаётган янги уй-жойлар комплексида қатнашиб 60 минг сўмлик иш бажаришди. Бундан ташқари, Тошкент, Жиззах, Сирдарё, Навоий областларида кўпгина студентларимиз колхоз ва совхозларга яқиндан амалий мадад кўрсатишди.

Миллион сўмлик

БУГУН

Автомобиль ва йўллар институтининг студентлари меҳнат семестрини ниҳоясига етказганликлари ҳақида ғалаба рапортини бердилар. Бу меҳнат палласида қатнашган 600 дан зиёд йигит ва қиз янги ўқув йилига қатор муносиб армуғонлар тайёрлашди.

Ана шу армуғонлардан бири олий ўқув юртининг Пролетар кўчасида фойдаланишга топширилган янги ўн қаватли иккинчи ўқув корпусидир. Бу ерда меҳнат қилган 40 дан ошиқ студент монтаж ва пардозлаш ишларини сифатли бажаришди.

Бошқа отрядлар эса Россия Федерациясининг Новгород областида халқ хўжалиги учун керакли бўлган кўприк қурилишида қатнашдилар. Сурхондарё областининг қатор хўжаликларида эса талайгина қурилиш ишлари бажарилди. Саккизта отрядга бирлашган 360 киши пойтахт областининг кўпгина қурилиш объектларида турли хил қурилиш ишларини бажардилар. Бўлажак автомобилчиларнинг ана шу меҳнат семестрида амалга оширган ишлари ҳажми 1 миллион сўмликдан зиёд бўлди.

ИЛМ-ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

ДИПЛОМАНТЛАР ИЗЛАНИШЛАРИ

Тошкент политехника институти Олмалиқ шаҳар филиалини битириб чиқаётган 14 киши диплом лойиҳаларини бу ердаги кон-металлургия комбинатида жорий этишдан кутилаётган иқтисодий самара 2 миллион сўмликдан ошади.

Ишлаб чиқаришни жуда яхши билиш ва олинган билим туфайли битирувчилар корхонанинг танг жойларини бартараф этиш, комбинат техника тараққиётини жадаллаштириш реал режаларини таклиф эта билдилар.

Ёш тадқиқотчиларнинг қизиқиш доиралари кенг. Цехларни автоматлаш, фойдали қазилмаларни саралаш, меҳнатни ташкил этиш, чиқитларни қайта ишлаш ва бошқа кўп ишлар шулар жумласидандир. Битириб чиқувчиларнинг ишларида табиатни муҳофаза қилишга катта ўрин берилган. Тоғ жинсларини кўчиришда бузилган ерларни Саричекаконининг ишчиси О. Шеповалова таклиф этган метод билан тиклашнинг ўзи қишлоқ хўжалигига юзлаб гектар майдонни қайтариб беришга, катта-катта саноат корхоналари теварагидаги дарахтзорларни сақлаб қолишга ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕК САНЪАТИ ШУҲРАТИ

Узбекистон ССР Маданият министрлигининг виставкалари ва панорамалар дирекцияси коллективи Россия Федерациясининг Ноқоратупроқ ўлка шаҳарлари ва қишлоқларида маданий хизмат кўрсатиш ишларини ўз оталиғига олган эди. Дирекция ташаббуси билан тайёрланган «Узбекистон — менинг ўлкам» тасвирий санъат кўргазмаси Иваново шаҳридаги бадиий музейда бир ойдан буён катта муваффақият билан намойиш этилмоқда.

Кўргазмадан республикамизнинг етук санъаткорлари — Узбекистон ССР халқ рассомлари Чингиз Ахмаров, Неъмат Қўзибоев, Раҳим Аҳмедов, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Рўзи Чориев, Ленин комсомоли мукофоти лауреати Жавлон Умарбеков, республика Ленин комсомоли мукофоти лауреати Баҳодир Жалолов ва бошқаларнинг баркамол яратган асарлари қўйилган.

Бундан ташқари, Кинешма шаҳрида Узбекистон график рассомларининг асарлари кўргазмаси ҳам намойиш этилаётир. Бу картиналарда серқуёш ўлканинг меҳнатсевар кишилари, ажойиб манзаралари тасвирланган.

Бу иккала кўргазма келгуси ойнинг ўрталарида Владимир областига кўчирилади.

Шу кунларда бу областда Узбекистон халқ амалий санъати дурдоналаридан иборат алоҳида кўргазма томошабинларнинг диққатини жалб этиб турибди. Шундай қилиб, Ноқоратупроқ ўлка меҳнаткашларини Узбекистон санъати ва маданияти ютуқлари билан таништириш давом этмоқда.

«ПРАВДА» САҲИФАЛАРИДА

● «Одамларга эътибор» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

● СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. П. Калин ва СССР юстиция министри, депутат В. И. Теребиловдан иборат СССР Олий Советининг делегацияси 23 — 27 август кунлари амалий визит билан Сурия Араб Республикасида бўлди. Бугун газетада ана шу визит якунларига доир ахборот эълон қилинган.

● СССР Парламент группасининг меҳмони сифатида Совет Иттифоқида бўлган ГФР бундестагидаги Германия социал-демократик партияси фракцияси раисининг ўринбосари Х. Эмке 28 август куни Москвадан жўнаб кетди.

● Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар, спорт хабарлари эълон қилинган.

● ФУТБОЛ

ЯНА БИР МАҒЛУБИЯТ

Футбол бўйича мамлакат биринчилигининг навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Шу турда Кутаисида маҳаллий «Торпедо» командаси билан куч синашган «Пахтакор» яна 1:3 ҳисобида мағлубиятга учради. Пахтакорчилардан ягона тўпни А. Якубик киритди. Шундай қилиб, Анатолий Якубикнинг чемпионатда рақиб командалар дарвозасига киритган тўплари сони 16 тага етди. У энг мерган ҳужумчилар баҳсида пешқадамлик қилмоқда.

Шу турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Зенит» — «Динамо» (Минск) — 0:2, МАСК— «Черноморец» — 1:2, «Шахтёр» — «Динамо» (Тбилиси) — 3:3, «Кубань» — «Арарат» —1:0, «Днепр» — «Динамо» (Москва) — 3:2, «Металлист»— «Спартак» — 1:3, «Нефтчи» — «Қайрат» — 1:0, «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Киев)— 0:1.

МАСЪУЛИЯТЛИ КОНКУРСЛАР КУТАДИ

БУГУН

Ленинград шаҳридан Мухтор Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваториясига ажойиб хушхабар келди. Унда 1983 йилнинг дастлабки ойларида инқилоб шаҳрида ўтказиладиган духовой асбоблар чолғучиларининг Бутуниттифоқ конкурсига Тошкент консерваториясининг ёшлари ҳам қатнашишга таклиф этилгани билдирилган.

Шу муносабат билан консерватория ректори, Ўзбекистон ССР халқ артисти, профессор Зоҳид Ҳақназаров мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Биз бундай таклифни катта мамнуният билан кутиб олдик. Чунки бундай масъулиятли даврада ижрочилик маҳоратини намойиш этишнинг ўзи жуда ҳам яхши бир имтиҳондир. Албатта, истеъдодли ёшларимиз бу конкурсга ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўра бошладилар.

Улуғ Ватанимиз ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб композиторларимиз замон руҳи билан суғорилган янги-янги асарларни басталашяпти, барча факультетларда концертлар ва конкурслар ўтказишга ҳозирлик кўрилмоқда.

Республикамизда музика мутахассислигига бўлган талаб йил сайин ошиб боряпти. Ана шу мақсадда бу йил биз консерваторияга 200 истеъдод эгасини ўқишга қабул қилдик. Улар келгусида музика даргоҳлари ва билим юртларига бориб меҳнат қиладилар.

Билим ва иқтидорни меҳнатда синаб кўриш яхши самаралар беради. «Ташсельмаш» заводида Озарбайжондаги политехника институтининг механика факультети V курс студентлари ишлаб чиқариш практикасини ўташмоқда.

СУРАТДА: озарбайжонлик ёш мутахассислар (чапдан-ўнгга) Т. Мамедов, Г. Гасанов, А. Садигов, механика-йиғув цехи участка бригадири С. Ғанибоев, А. Нагдиев, М. Алиев ва И. Мехтиевлар пахта териш машинаси шпинделларини кўздан кечиришмоқда.

Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ СТОКГОЛЬМ. Сўл партия — Швеция коммунистларининг раиси, Швеция риксдаги (парламент) депутати Ларс Вернер Европанинг шимолида ядросиз зонани вужудга келтириш кераклигини айтди.

У Пайала шаҳрида сўзлаган нутқида Швеция билан Финляндия бу масалада ташаббусни ўз қўлига олиши зарур, деб таъкидлади. Л. Вернер Европа шимолидаги мамлакатлар ана шу районни ядро қуролидан холи регионга айлантириш соҳасида ҳаракат бирлиги программасини ишлаб чиқишлари муҳим эканлигини ҳам уқтириб ўтди.

◆ ВАШИНГТОН. АҚШ мудофаа министри К. Уайнбергер Исроил Ливаннинг босиб олинган ерларидан чиқиб кетиш ниятида эмаслигини тасдиқлади. Қўшма Штатлар ҳарбий маҳкамасининг бошлиғи Америка телевидениеси орқали айтган гапларида Исроил қўшинларини ишғол қилинган территориядан олиб чиқиб кетиш вақти шу пайтгача белгиланмади ва бу тўғридаги масала ҳатто Америка билан Исроил ўртасидаги маслаҳатлашиш вақтида ҳам муҳокама қилинмади, деб эътироф этди.

◆ ДАККА. Бангладеш ҳукумати соғлиқни сақлаш системасини анча яхшилашга эришишни мўлжалламоқда. 2000. йилга бориб мамлакатнинг бутун аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш белгиланди. Шу мақсадда касалхонадаги ўринлар сонини кўпайтириш, малакали медицина кадрларини қишлоқ жойларга юбориш планлаштирилмоқда. Расмий маълумотларга қараганда, ҳозирги вақтда бир врачга ўрта ҳисобда қарийб 10 минг киши тўғри келади. Касалхоналар, профилактика марказлари, эмлаш пунктлари, медицина препаратларига эҳтиёж катта.

◆ ТОКИО. Фукуи шаҳрида префектура ва муниципал муассасалар ходимлари Умумяпония касаба союзининг навбатдаги съезди ўз ишини бошлади. Шу касаба союзининг 125 минг аъзосидан сайланган делегатлар 1983 йилги ҳаракат программасини қабул қиладилар, Япония меҳнаткашларининг манфаатларини ҳимоя қилиш учун кураш вазифаларини муҳокама этадилар.

Шу касаба союзнинг, Япония Коммунистик ва социалистик партияларининг раҳбарлари съездни очиш вақтида сўзлаган нутқларида ҳукуматнинг иқтисодий ва социал соҳалардаги сиёсатини кескин танқид қилдилар, милитаристик тайёргарликни кучайтиришга қарши, Япония-Америка ҳарбий иттифоқини бекор қилиш, тинчлик ва демократияни ҳимоя қилиш учун ишчи ва хизматчилар ҳаракатини кучайтириш зарур эканлигини таъкидладилар.

◆ МАПУТУ. Мозамбик Халқ озодлик кучлари ҳукуматга душман бўлган «Миллий қаршилик ҳаракати» гуруҳига қарашли шайкаларни тормор келтириш йўлида яна муваффақиятли операция ўтказдилар. Жанубий Африка Республикасининг ва ғарбдаги баъзи давлатларнинг махсус хизмати маҳкамалари ана шу гуруҳни пул ва қурол-яроғлар билан таъминламоқдалар. Мозамбик радиосининг хабар беришича, Халқ озодлик кучлари Читекетекведа (Софала вилояти) «Миллий қаршилик ҳаракати»нинг базасини яксон қилганлар.

(ТАСС).

Долзарб мавзу

ХАЛҚ СОҒЛИҒИ — ВАТАН БОЙЛИГИ

Мамлакатимизда инсон соғлиғи учун катта ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Поликлиника, касалхона, туғруқхонага даволаниш учун борганимизда ана шу ғамхўрликни қалбдан сезамиз. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг янги «Аҳоли соғлиғини сақлашни яхшилашга доир қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги қарори билан танишганимизда ҳам ана шундай ғамхўрликни яна бир бор ҳис қиламиз.

Қарорда медицина хизмати муассасалари ходимларининг олдига жуда кўп вазифалар қўйилган. Соғлиқни сақлаш объектларини ўз вақтида қуриш, зарур бўлган барча дори-дармонлар билан тўла таъминлаш, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ишлари самарадорлигини ошириш, касалликларнинг олдини олиш, турли хасталикка чалинган кишиларни даволаш ва яна ишга қайтариш ана шундай вазифалардандир.

Шаҳримизда ҳозир 133 амбулатория-поликлиника муассасаси, 52 стационар тошкентликларга хизмат кўрсатмоқда. Уларда 13500 ўрин бор. Даволаш-профилактика муассасаларида 35 мингга яқин соғлиқни сақлаш ходимлари меҳнат қилишяпти, улардан 6 мингдан зиёди врачлардир. Уларнинг меҳнати беморларни даволашнинг янги усулларини қидириш билан боғлиқ бўлганлиги учун жон куйдириб ишлаш, билимларни қунт билан ўрганишни тақозо этади.

«Мени жуда оғир аҳволда 17-шаҳар клиник касалхонасига келтиришди, — деб ёзади уруш ва меҳнат ветерани Филипп Иванович Батурин, — хирург Е. М. Гурари, врачлар А. Мирназаров ва А. Мўминовларнинг ниҳоятда ғамхўрлиги ва меҳрибонлиги, ўз ишларини мукаммал билганликлари туфайли яна оёққа турдим: улар мени ҳаётга қайтаришди».

Улуғ Ватан урушининг инвалиди П. Чумаков, газетхон А. Йўлдошевларнинг хатларида ихтисослашган болалар тез ёрдами врачи В. З. Куралина, тез медицина ёрдами врачи Л. И. Калюжная, медицина ҳамшираси Н. Плотникова ва бошқалар беморларга ниҳоятда меҳр билан қараётганликлари айтилган. Уларнинг миннатдорчилик хатларида тўғри диагноз қўйиш, беморга яхши хизмат кўрсатишгина эмас, ниҳоятда самимий муносабатда бўлинаётганлиги таъкидлаб ўтилган. Меҳнат ветерани С. Островская Чилонзор районидаги 24-поликлиника рўйхат бўлимининг иши, врач-окулист Боймирзаев ҳақида илиқ сўзлар айтган.

Шу билан бирга жуда кўп хатларда: «тинглашни ҳам исташмади», «ҳароратим бўлишига қарамасдан, қабул қилмади» сингари ташвишли эътирозлар битилган. 9-стоматология поликлиникасида тушки овқат бошланганлигини баҳона қилишиб, тиши қаттиқ оғриётганлиги учун келган Узбекистон ССР савдо министрлиги маҳсулотлар сифати бўлимининг инспектори У. Тўхтабековни қабул қилишмади. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси медицина-санитария бўлими болалар поликлиникасида врач Дюгаева Л. Ф. Орешниковага бюллетен бермасдан оғир бетоб бўлган фарзандини касалхонага ётқизишни маслаҳат берди. М. П. Емельянов 13-поликлиника рўйхатга олиш бўлимида одамлар навбат кутиб турганлиги, невропатолог, уролог, офтальмолог сингари мутахассислар етишмаётганлигидан шикоят қилган. Л. И. Брежнев совет ишчиси ҳар қачон ва ҳар қаерда ўз вақтида, юқори малакали медицина ёрдами олишига эришиш учун барча чораларни амалга ошириш керак, — деб таъкидлаган эди. Бу шаҳримиздаги соғлиқни сақлаш ходимлари учун жанговар шиор бўлиб қолиши керак.

Қарорда кенг қўлланиладиган дориларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларни соғлиқни сақлаш муассасалари ва аҳолига зарур бўлган миқдорда етказиб бериб туришга алоҳида эътибор берилган. Бу масала ҳал қилиниши лозимлиги редакцияга келаётган хатларда ҳам баён этилган. «83 ёшдаман. Жуда кўп йиллар соғлиқни сақлаш муассасаларида ишлаганлигим учун тажрибадан келиб чиқиб, жароҳатланганда ва бошқа касалликларга чалинганда йод жуда зарур эканлигини биламан. Уни ҳозир шаҳардаги дорихоналардан топиб бўлмайди. Рўзғор дорихонаси учун зарур бўлган бу буюмнинг етишмаслигини нима билан изоҳлаш мумкин!» —дея савол беради В. Смелевская.

«Врачлар томонидан ёзиб берилган дориларни гоҳида «кундузи чироқ билан қидириб» ҳам топиб бўлмаслигининг сабаби нимада! — қизиқади Б. Суковский. Жумладан, метиндол, инда-метацин, реланиум, валидол, интенкордин сингари дорилар ҳам анқонинг уруғи бўлиб кетган».

Инсон соғлиғига ғамхўрлик муҳим социал вазифа бўлиб, соғлиқни сақлаш муассасалари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий медицина анжомлари, дори-дармонлар билан таъминлаш, амбулатория-поликлиника муассасалари ишидаги профилактика йўналишини кучайтириш, ва албатта, медицина кадрларини танлаш ва тарбиялаш бўйича жиддий иш қилинишини тақозо этади.

● «ДОЛЗАРБ МАВЗУ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БЕМОР КЎНГЛИ — ГУЛДЕК НОЗИК»

Шаҳар соғлиқни сақлаш хизмати ходимлари ўз куч ва билимларини инсон саломатлигини муҳофаза қилиш ва яхшилаш, касалликларнинг олдини олиш ва даволашга бағишламоқдалар. Бироқ ҳали уларнинг орасида беморларга, уларнинг эҳтиёжларига нисбатан виждонан муносабатда бўлмаётганлари ҳам учраб туради. «Бемор кўнгли — гулдек нозик» мақоласида шу ҳақда сўз борган эди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи Қ. С. Тўлагановнинг бизга хабар қилишича, мақола Бош бошқарма медицина советида муҳокама этилган, шунингдек унда аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада такомиллаштириш масаласи кўрилган. Жумладан, беморларни касалхоналарга ётқизишни тартибга солиш, болалар касалликлари ва ўлимини камайтириш, профилактик ва соғломлаштириш тадбирларини яхшилаш, даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, медицина ходимлари коллективларида ғоявий-тарбиявий ишларини яхшилаш масалалари кўриб чиқилди. Беморга нисбатан қўпол муомалада бўлгани учун 4-поликлиника невропатологи М. Орифжоновага Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бўйича виговор эълон қилинди, врач У. Зарипова ва 4-поликлиника бош врачи С. Аъзамов огоҳлантирилдилар.

Ҳамза районидаги 3-поликлиника бош врачи Т. Мирпўлатовга Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига медицина хизмати кўрсатилишини назорат этишни кучайтириш таклиф этилди. 15-шаҳар клиник касалхонаси бош врачи С. Мирхўжаевга қабул бўлимига келган беморларни текшириш сифатини яхшилашга қаратилган тадбирлар кўриш топширилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси ҳисоблайдики, «Бемор кўнгли— гулдек нозик» мақоласи медикларни раҳбарлик услубини такомиллаштиришга ундайди ва барча кучларни аҳолига медицина хизмати кўрсатишдаги камчиликларни бартараф топтиришга йўналтиради.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

СЪЕЗД БЕЛГИЛАГАН ЙЎЛДАН

Пойтахтимиз саноат корхоналари, қурилиш-транспорт ва алоқа ташкилотлари ҳамда муассасаларида КПСС XXVI съезди қарорларини, «СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари»да белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун изчил иш олиб борилмоқда. Корхона ва муассасалар партия ташкилотлари уни амалга ошириш юзасидан ўзаро социалистик мусобақага моҳирона етакчилик қилмоқдалар.

Қуйида йирик корхоналар партия ташкилотлари етакчилари ана шу борада олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб беришади.

МУСОБАҚА ТАЪСИРЧАНЛИГИ УЧУН

Ш. АКБАРОВ,

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари.

— КПСС XXVI съездида социалистик мусобақанинг меҳнатга янгича муносабатнинг ёрқин кўринишларидан бири эканлиги таъкидлаб ўтилган эди. Ҳақиқатан ҳам ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, унинг ҳаётбахш нафасидан баҳраманд бўлмаган бирорта завод, колхоз, қурилиш йўқ. Бу ҳаракатда ижтимоий бурчни тушуниш, меҳнатда қаҳрамонлик ва фидокорлик намуналари тобланмоқда. Социалистик мусобақа оммaнинг ижодига айланиб бормоқда, у моҳият-эътибори билан одамларнинг юксак ташаббускорлигига асосланган.

Бирлашмамиз партия комитети социалистик мусобақа таъсирчанлигини ошириш учун биринчи галда унга раҳбарликни такомиллаштиришга интилмоқда. Партия комитетининг бутун фаолияти экономикага раҳбарлик қилиш масалалари шунчаки хўжалик масалалари бўлмай, сиёсий, партиявий масалалардир, деб съезд берган кўрсатмаларга асосланади. Шу сабабли коммунистлар ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг прогрессив усулларига катта эътибор бермоқда. Ҳозир 50 га яқин коллектив меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада усулига ўтиб ишламоқда. Бу бригадаларга 2300 дан зиёд ишчи жалб этилган.

Шу кунларда «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта» шиори остида ватанпарварлик ҳаракати кенг тус олиб кетди. Шу ўринда Лидия Ивановна Лучихина етакчилик қилаётган 3-цех партия ташкилотининг фаолиятига тўхталиб ўтмоқчиман. Бу ерда барча партиявий-ташкилотчилик ва оммавий сиёсий ишларини КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларини амалга оширишга коллектив куч-ғайратини тўла сафарбар этишга қаратилмоқда. Бугунги кунда коммунистлардан Зинаида Михайлова, Назира Шопўлатова, Валентина Ким сингари кўплаб пешқадамларнинг меҳнат намунаси янги марралар сари руҳлантирмоқда.

Меҳнат муваффақиятларига кўпгина омиллар натижасида эришяпмиз. Меҳнатни ташкил этишнинг янгича усули, социалистик мусобақа, ишлаб чиқариш технологиясининг такомиллашиши, рационализатор ва новаторлар ижодий группасининг актив фаолияти, моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг системаси ишлаб чиқилганлиги ва бошқа бир қатор омиллар муваффақиятлар гарови бўляпти.

Кўча-кўйларда, ишхоналарда яхши костюм, куртка кийган кишиларни, ўқувчиларни кўрганда фахр билан: бу бизнинг маҳсулотимиз, деб қўямиз. Бу буюмларни асосан қўли гул чеварларимиз тикишади. Ҳар бир жараён эса қанчалик кўп меҳнат, маҳорат талаб қилишини яхши биламиз. Мақсадимиз меҳнатни пухта ташкил этиш, мусобақани янада такомиллаштириш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини янада оширишдан иборатдир.

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ АСОСИДА

Н. БЕЛОЗЁРОВ,

трактор заводи партия комитети секретарининг ўринбосари.

— Кечагидек ёдимизда. Корхонамиз партия ташкилотининг КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш юзасидан партиявий-ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий иш тажрибаларини умумлаштирган эдик. Унда асосий эътибор илғор тажрибаларни кенг ёйиш ва шу асосда ўзаро социалистик мусобақани янада авж олдиришга қаратилган эди. Бунда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори корхонамиз меҳнат коллективларига ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатдан илгари бажариш учун социалистик мусобақага янгича куч бағишлади. Корхонамиз партия комитети цех ва участкалар ишлаб чиқариш коллективларида иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун мусобақани тобора авж олдирмоқда, бригада хўжалик ҳисобини, тежамкорлик ва сифат шахсий ҳисобларини жорий этиш, белгиланган иш ҳажмини кам сонли ходимлар билан бажариш соҳасида ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари тажрибасини кенг оммалаштиришга интилмоқда. Бунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Республика саноат корхоналари, транспорт ташкилотлари ишлаб чиқариш илғорларининг ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ топшириқларни бажариш соҳасидаги ташаббуси тўғрисида»ги қарори биз учун дастуруламал бўлмоқда.

Шуни айтиш кифояки, мусобақа кенг авж олдирилгани туфайли мамлакат трактор ва машинасозлик министрлиги ва тармоқ касаба союзлари Марказий Комитетининг уюштирган ўзаро мусобақада йил бошидаёқ совринли ўринни эгалладик.

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қабул қилган Озиқ-овқат программасини адо этиш бутун совет халқи қатори бизнинг коллективимизнинг ҳам катта куч-ғайрат сарфлашини талаб этишини яхши тушунамиз. Корхонамиз бевосита қишлоқ меҳнатчилари билан боғланганлар. Уларнинг ҳар бир эришган муваффақиятида бизнинг ҳам озми-кўпми ҳиссамиз бор. Озиқ-овқат программаси ишлаб чиқилгани совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш бўйича қилинган янгича ғамхўрликдир. Бизнинг корхонамиз бу программани амалга оширишга бевосита ҳисса қўшмоқда. Йиллик планга қўшимча суратда 350 та трактор ва бошқа кўплаб эҳтиёт қисмлар етказиб бериш юзасидан олинган мажбуриятга яраша қизғин иш бормоқда. Александр Манков ва Анатолий Казаков бошчилик қилаётган 18 ва 31-цехларнинг меҳнат коллективлари «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта!» мусобақасида фаоллик кўрсатмоқдалар. 1-цех токари Турсун Шомирзаев, 7-цехдан Муҳамаджон Туропов сингари кўплаб коммунистларнинг меҳнат намунаси бошқаларни янги ютуқларга даъват этмоқда. Улар ҳар бир иш дақиқасидан самарали фойдаланишга, ички резервларни ишга солишга интилмоқдалар.

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашиб, қишлоқ учун зарур бўлган техника воситалари ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Корхонада қишлоқ хўжалиги машиналари тайёрлаш бўйича планлар муваффақиятли адо этиляпти.

СУРАТДА: бирлашманинг тайёр маҳсулотлар майдонида пахтакор колхоз ва совхозларга жўнатиш учун тайёрлаб қўйилган сеялкалар.

М. Нуриддинов фотоси.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Янги, илғор усулларни жорий этиб, «Госкомсельхозтехника»нинг Бухородаги ремонт заводида асосий цехлар янгиланди. Заводнинг реконструкция қилинганлиги ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, қўл меҳнатини анча камайтириш, ишлаб чиқариш қувватини бир ярим баравар кўпайтириш имконини берди.

* * *

Пахтаобод районида янги асаларичилик совхози ташкил қилинди. Бу — Андижон областида шифобахш қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришга ихтисослашган бешинчи хўжаликдир. Янги совхозда 720 та асалари уяси бор. Келгусида хўжаликнинг қуввати уч баравар кўпайтирилади.

* * *

Тўрақўрғон районидаги колхозларнинг барча дала шийпонларида сотувчисиз ишлайдиган дўконлар очилди. Кооператорлар бу дўконларга қадоқланган янги маҳсулотларни, харидоргир молларни мунтазам равишда ташиб келтирмоқдалар. Бундан ташқари, автодўконлар ҳар куни далага келиб турибди. Наманган областидаги хўжаликларда пахта йиғим-терими арафасида сотувчисиз ишлайдиган 800 дан кўпроқ дўкон очилди.

(ЎзТАГ).

Қардошлик қонунига биноан

ҲИММАТ

Новгород областидаги «Березеево» совхозида янги сут-товар фермасини фойдаланишга топшириш тўғрисидаги акт имзоланди. Бу фермани Ўзбекистон вакиллари қуришди.

Иккита катта бинода саккиз юз бош сермаҳсул сигирлар жойлаштирилди. Оғилхоналар узун йўлак билан бирлаштирилган бўлиб, бу эса сигирларни кўчага чиқармасдан сут соғиш цехига ҳайдаш ва қайтариб олиб келиш имконини беради. Жониворларни парвариш қилиш ва фермада ем-хашак тайёрлаш ишларининг ҳаммаси механизациялаштирилган.

Ўзбекистон вакиллари Новгород областининг Шимск районидаги «Строитель» совхозида ҳар йили икки минг бош новвосни сўқимга боқиш учун мўлжалланган янги комплексни барпо этишга киришдилар.

(ЎзТАГ).

МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

ТЕХНИКА ТЎЛА ҚУВВАТДА ИШЛАСИН

Акмал Икромов ва Сергели районлари мусобақаси

Мусобақадош Акмал Икромов ва Сергели районлари меҳнаткашлари дўстона ҳамкорликни мустаҳкамлаб, бир-бирларини илғор тажриба билан бойитиб, СССР 60 йиллиги шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли адо этишяпти. Етти ой мобайнида улар планга қўшимча 4,2 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот реализация қилишди.

Акмал Икромов райони меҳнаткашлари маҳсулот реализация қилиш бўйича планни 103 процент, сергелиликлар 101,9 процент адо этдилар. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича план топшириғи икки районда 105,2 процент ва 105,2 процентдан адо этилди. Умумий ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръати 105,4 ва 106,1 процентни ташкил этди. Ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришда «Средазгазавтоматика», ҳисоблаш техникасига техник хизмат кўрсатиш ва ремонт қилиш бўйича тажриба заводи (Акмал Икромов райони), ошхона ва бошқа мебеллар заводи, «Узбекпроектмебель» бирлашмаси, қуёш тўсқич мосламалар заводи, ишлаб чиқариш корхоналари комбинати (Сергели райони) айниқса юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Ўтган йилнинг январь — июль ойларига нисбатан районларда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 9.661 минг сўмликка ўсди. Акмал Икромов районида ишлаб чиқариш ҳажмининг меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига ўсиши 98,1 процентни, Сергели районида 75,4 процентни ташкил этди.

Шу билан бирга районларда шундай коллективлар борки, улар хўжалик шартномаси бўйича планни ойма-ой бажармайдилар, шу муносабат билан ўз шерикларини қийин аҳволга солиб қўядилар. Жумладан, Сергели темир-бетон конструкциялар заводи шартнома бўйича 1,300 минг сўмлик, Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмаси 112 минг сўмлик, «Чевар» тикувчилик бирлашмаси 400 минг сўмлик маҳсулот етказиб бермади.

Акмал Икромов районида барча меҳнат коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича етти ойлик планни муваффақиятли адо этдилар. Сергели районида уч корхона ишлаб чиқариш ҳажми бўйича планни 450 минг сўмликка бажаролмади. Областлараро «Вторчермет» бошқармаси планга нисбатан 297 минг сўмлик маҳсулотни реализация қилмади.

БУГУН МУСОБАҚА ЯКУНИНИ СЕРГЕЛИ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ САНОАТ, ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА БЎЛИМИНИНГ МУДИРИ И. ПЕРЕЖОГИН ШАРҲЛАЙДИ:

— Меҳнат коллективларида «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта!» шиори остида кенг қулоч ёйган мусобақа ўз самарасини беряпти. Етти ой мобайнида район саноати планга қўшимча 2.225 минг сўмлик маҳсулот реализация қилди. Шундан 300 минг сўмлиги социалистик мажбуриятларга қўшимча бўлди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш 12,7 процент ўсди. Бир қатор корхоналарда ишчиларнинг касб маҳорати ортди, коллективлар техника тараққиёти йўлидан боришяпти. Масалан, Сергели мебель бирлашмаси қувватларни дадил ўзлаштиряпти. Ўтган йилнинг январь — июль ойларига нисбатан бу корхонада савдо ташкилотларига маҳсулот етказиб бериш 20,8 процент ортди. Корхонанинг икки буюмига яқинда давлат Сифат белгиси берилди.

Сўнгги йилда районда ишлаб чиқариш ҳажми 6,8 миллион сўмга ўсди. Шунга қарамасдан бу кўрсаткични Сергели саноати имкониятларидан анча паст деб баҳолаш мумкин. Агар ҳозирги унумли ускуналардан янада самарали фойдаланилганда, моддий-техника таъминоти яхшиланганда янада юксак натижаларга эришиш мумкин эди. Масалан, ошхона ва бошқа мебеллар заводини олайлик. Корхона прессланган плиталарни ўз вақтида олмайди, ҳозирги пайтда формалин етказиб беришда анча тутилиш юз берди. Бу август ойи планининг муваффақиятли адо этилишига ҳалақит беради.

Қуёш тўсқич мосламалар заводи коллективи ишга ижодий ёндошиш борасида кўп иш қиляпти. Бу ерда асосий маҳсулот бўлган қуёш тўсқич мосламалардан ташқари юқори нав ёғочлардан шаҳар қурилиши учун паркетлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Жумладан, «Москва» меҳмонхонаси полларига шу ерда тайёрланган паркет ишлатилди. Заводда ишлаб чиқариш чиқиндиларидан ўйинчоқлар тайёрланади. Шу билан бирга корхона аллақачон лойиҳа қувватига чиқиши керак эди. Аслида эса бу ерда 80 процент қувват ўзлаштирилди.

Мусобақадош районларнинг йўқламаларидан бирида «Промстрой» ишлаб чиқариш-қурилиш монтаж бирлашмаси резина-техника буюмлари заводини жуда секинлик билан реконструкция қилаётганлиги таъкидланганди. Мана 12 йилдирки, бу корхона реконструкцияси тугагани йўқ. Бу иш яна қанчага давом этиши номаълум. «Ташпромстрой» раҳбарлари бу завод бевосита СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига хизмат қилишини — қишлоқ хўжалиги машиналари ва насослар учун турли резина-техника буюмлари тайёрлаб беришини, реконструкция тугалланиши ишлаб чиқаришни икки баравардан кўпроққа оширишини ўйлашлари керак. Ҳозирги пайтда бу ерда мавжуд эски ускуналар саноатнинг резина-техника буюмларига бўлган эҳтиёжини, ҳатто план топшириғини ортиғи билан бажарганда ҳам, тўла қондириш имконини бермайди.

Темир-бетон конструкциялар заводида ҳамма машина-механизмлар тўла қувватда ишламаяпти. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ишлаб чиқариш ҳажми қарийб 8 процентга камайиб кетди. Завод мунтазам цементдан танқислик сезяпти.

Айниқса областлараро «Вторчермет» бошқармасида оғир аҳвол юзага келди. Бу ерда етти ой мобайнида мартен печларига юзлаб тонна иккиламчи металл етказиб берилмади. Умуман йил бошидан бери бу корхона қарийб 800 минг сўмлик маҳсулотни реализация қилмади. Бу ердаги ускуналар эскиб қолган. Бундан ташқари асосий пресс 20 кун ўрнига икки ойдан бери ремонтда ётибди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентнинг бир қатор саноат корхоналарида қувватлардан тўла фойдаланилмаётганлиги ҳақида айтган танқидий фикрлари, кўриниб турибдики, бевосита бизнинг районимиз саноатига ҳам тегишлидир. Ҳозир район партия комитети ва директорлар кенгаши заводлар ва бирлашмаларда техникадан фойдаланишни яхшилаш масаласи билан яқиндан шуғулланмоқда. Бунда Сергели район меҳнат коллективлари ўртасида ривожланган ички район кооперациясига катта аҳамият бериляпти. Масалан, яқинда районнинг бир қатор саноат корхоналари иштирокида «Узбекпроектмебель» бирлашмаси қисман реконструкция қилинди. Натижада мебелчиларнинг меҳнат шароити яхшиланди. Бу шак-шубҳасиз меҳнат унумдорлигига, мамлакатимизнинг 60 йиллик юбилейи шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишига ижобий таъсир кўрсатади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

СОВЕТ ТРАНСПОРТЧИЛАРИ БУЮРТМАСИГА МУВОФИҚ

ПРАГА. Бу ердаги «ЧКД—Татра» заводининг инженер ва конструкторлари совет транспортчиларининг буюртмасига мувофиқ янги типдаги трамвайни ясадилар. «Т-3М» экспериментал модели аввалги моделлардан салонининг ғоят қулайлиги ва силлиқ юриши билангина эмас, ишлатишдаги тежамлилиги билан ҳам ажралиб туради. Янги вагонлар аввалги нусҳаларга нисбатан электр энергияни 30 процент кам истеъмол қилади. Дастлабки «Т-3М» вагонлари шу беш йилликдаёқ совет шаҳарларининг кўчаларига чиқарилади.

Ҳозир «ЧКД—Татра» коллективи алоҳида баланд руҳ билан меҳнат қилмоқда. «Биз совет буюртмаларини иккита шонли юбилей — Улуғ Октябрь 65 йиллиги ва СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги кунигача бажаришни белгиладик», — деди завод партия комитетининг раиси Ярослав Брож ТАСС мухбири билан суҳбатда. Ноябрь ойининг биринчи ярмида Совет Иттифоқининг кўпгина шаҳарларига 570 та замонавий машина юборилади. Шу йилнинг октябрида эса ўн мингинчи трамвай совет мижозларимизга тантанали вазиятда топширилади.

САНОАТ РОБОТИ — ВАХТАДА

БЕРЛИН. ГДРнинг энг катта денгиз дарвозаси — Росток портидан чиққан «Вайскопф» сузувчи база экипажи орасида янги аъзо бор эди. Саноат роботи кемадаги меҳнат вахтасини бошлади.

Экипажнинг янги аъзосига дарҳол энг қийин иш топширилди. Унинг вазифаси музхона камераларига ўрнатилган алюминий қолиплардан янги музлатилган балиқнинг ўн килограммли блокларини чиқариб олишдан иборат. Илгари балиқчилар музлатилган брикетларни қўлда олиб чиқишлари лозим эди.

Механик ёрдамчининг ишга туширилиши музхоналарда хизмат қилувчи ходимларнинг меҳнат шароитини яхшилабгина қолмай, шу билан бирга унумдорликни анча оширди. Кучли агрегат ҳар куни 30 тоннагача, яъни шу пайтгача бўлганидан анча кўп миқдордаги балиқни музлатиб брикетлаш имконини беради.

Ана шундай асбоб-ускуналар ГДР халқ хўжалигининг жуда турли тармоқларида, аввало зарарли ва сермеҳнат ишларда тобора кенг миқёсда қўлланилмоқда. Жами бўлиб шу беш йилликда мамлакатнинг завод ва фабрикаларида 40 мингтадан кўпроқ саноат роботи ва манипулятори ишлай бошлайди.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯНГИ ҚУРИЛИШИ

БУДАПЕШТ. Дорог кўмир ҳавзаси шу беш йилликда ВХР кон-ундирма саноатининг энг катта янги қурилишларидан бири бўлиб қолди. Ҳозир бу ерда «Ленчехедь-II» янги шахтаси жадал суръат билан қурилмоқда. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, бу ерда 17 миллион тоннадан кўпроқ юқори сифатли ёқилғи хазинаси яшириниб ётибди. Янги шахта шу беш йилликнинг охиридаёқ кўмир бера бошлайди, келгуси беш йилликда эса у тўла қувват билан ишлай бошлаб, ҳар йили халқ хўжалигига миллион тоннадан зиёд «қора олтин» берадиган бўлади. Шахтани электрон-ҳисоблаш техникаси билан таъминлаш белгиланган, кўмир қазиб чиқаришда қардош социалистик мамлакатлар, шу жумладан Совет Иттифоқи корхоналари ишлаб чиқарган машина ва ускуналардан кенг миқёсда фойдаланилади.

Янги шахта мамлакатнинг «ёқилғи-энергетика базасини мустаҳкамлашнинг кенг программасига мувофиқ қурилмоқда. Шу программага биноан мавжуд шахталарда ёқилғи қазиб олиш кўпайтирилади, янги объектлар қурилади, катта-катта конларни қидириш билан шуғулланилади.

МОЛ ГЎШТИДАН ҚОЛИШМАЙДИ

УЛАН-БАТОР. Ғарбий Монголиянинг тоғ этакларида қўтос подаларини тез-тез учратиш мумкин. Республиканинг Убурхангай, Хубсугул, Архангай ва бошқа аймоқларидаги тоғ ўтлоқлари уларнинг «макони» бўлиб қолди.

Мамлакатда ярим миллион бошга яқинлашиб қолган монгол қўтослари жамоат қорамол подасида муҳим ўрин олади. Баланд тоғларнинг қийин шароитларига одатланиб қолган бу жониворлар овқат танламайди, аммо жуда сермаҳсул, уларнинг сути ўз таркибидаги ёғи ва калориялилиги жиҳатидан тенгсиздир, гўштининг тами эса одатдаги ҳар қандай мол гўштидан қолишмайди.

МХР селекциячилари қўтосларнинг маҳсулдорлигини янада ошириш соҳасида катта иш қилмоқдалар. Бу тадқиқотларга алоҳида эътибор берилмоқда, чунки қўтоснинг сутидан олинган сариёғ чет элларга юборилади, майин жуни эса енгил саноат учун жуда яхши хом ашё бўлиб хизмат қилади.

Жаҳон шаҳарлари ва пойтахтларида

СОФИЯ. Болгария пойтахти корхоналарининг меҳнаткашлари Совет Иттифоқига юбориладиган маҳсулотга ишчи кафолати шиори остида ишламоқдалар. Болгариядан СССРга экспорт қилинадиган маҳсулотнинг 20 процентдан кўпини Софиядаги 44 та корхонада ишлаб чиқарилаётган товарлар ташкил қилади. «Леда» фабрикаси, электрокар ва ўлчов асбоблари заводлари энг кўп маҳсулот етказиб берадиган корхоналардир. Бу корхоналар ўз маҳсулотининг 70 процентидан кўпини СССРга жўнатади.

Пойтахт корхоналарида тузилган Болгария — Совет дўстлиги клублари иккала қардош мамлакат ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқда. Уларнинг ташаббуси билан СССР буюртмаларини муддатидан илгари ва сифатли бажариш ҳаракати авж олди.

* * *

ПРАГА. Шаҳар бинокорлари пойтахтнинг Дейвиц районида янги кўп қаторли автомобиль йўли қуришга тайёргарлик кўра бошладилар. Бу йўл темир йўлнинг эски ўзанидан ўтади. Бу эса биноларни бузмасдан қуриш имкониятини беради.

Автомобиль йўли Прагадаги энг катта «Стромовка» боғи четидан ўтишини назарда тутиб, бу жойларда 1700 метрли туннель қазишга қарор қилинди. Бу эса прагаликларнинг севимли дам олиш ва сайр қилиш жойидаги кўкаламзорни сақлаб қолишга имкон беради.

Келгуси беш йиллик охирида қурилиши ниҳоясига етадиган янги автомобиль йўли Праганинг серқатнов Ленин проспекти билан шаҳар марказидаги «Шимол-жануб» магистрали ўртасида энг қисқа йўл бўлади.

* * *

ПЕКИН. Хитойдаги катта шаҳарларнинг майдонлари, ҳиёбонлари ва паркларида Хитойнинг кекса авлодига мансуб машҳур революционерларга, озодлик уруши қаҳрамонларига, кўп асрли Хитой маданияти, санъати ва адабиётининг атоқли арбобларига, олимларига, шунингдек Хитойни ривожлантиришда ҳисса қўшган бошқа арбобларга яқинда ёдгорликлар ўрнатилади. Мана шу ишларни ўрганиш, планлаштириш ва унга раҳбарлик қилиш учун рассомлар, архитекторлар, ҳайкалтарошлар ва бошқа мутахассислардан иборат махсус комитет тузилди. Хитойнинг машҳур арбоблари, шу жумладан революция қаҳрамонлари ва таниқли олимларининг ҳайкаллари музейларгагина қўйилар эди.

ФОТОКАЛЕЙДОСКОП

Германия Демократик Республикаси. Берлинда истиқомат қиладиган Эгинхард Фибиг шарманкалар — ўзига хос музика асбобларининг республикадаги ягона устаси ҳисобланади. Тобора тарих мулкига айланиб бораётган ана шу чолғу асбобларидан ҳозирда 150 — 200 тасигина қолган. Шунинг учун ҳам уларнинг «саломатлигини» кузатиб борувчи мутахассисларни топиш жуда қийин. Дастлабки «қўл органлари» Берлинда бундан тахминан 100 йил муқаддам ясалган эди.

СУРАТДА: Эгинхард Фибиг ўз устахонасида.

АДН — ТАСС фотоси.

АМЕРИКА ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ТАЛАБИ

ВАШИНГТОН. Ядро фалокатининг хатарли эканлигини тушунган Америка жамоатчилигининг кенг доиралари АҚШ маъмуриятидан ядро қуролини ишлаб чиқариш, синаб кўриш ва жойлаштиришни дарҳол тўхтатишни талаб этмоқдалар.

55 минг кишини бирлаштирувчи Америка психологлари уюшмаси раҳбар кенгашининг мажлисида қабул қилинган баёнотда планетада мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш манфаатларини кўзлаб бундай тадбирни амалга ошириш зарур эканлиги ва бунинг учун пайт келганлиги таъкидлаб ўтилади. Ҳужжат муаллифларининг президент Рейганга йўллаган мурожаатида бундай дейилади: ядро қуролини кўпайтириш учун сарфланадиган маблағлардан мамлакатнинг социал эҳтиёжларини қондириш учун, жумладан қўшимча иш ўринларини вужудга келтириш ва миллий экономикани мустаҳкамлаш учун фойдаланиш керак. Кенгаш федерал ва маҳаллий маъмурларни уюшманинг талабини қўллаб-қувватлашга чақирди.

Оқилона тинчлик учун курашувчи Америка гражданлари ташкилотининг баёнотида бундай дейилади: АҚШнинг ҳукмрон доиралари жамоатчилик фикрини назар-писанд қилмай, мамлакатни ядро фалокати ёқасига келтириб қўймоқдалар. Ҳарбийларнинг «олдиндан» ядровий зарба беришни ва «узоқ» давом этадиган ядро уруши олиб боришни кўзда тутган доктриналари бемаъниликдир. Бунинг сабаби шуки, ана шу ваҳшиёна ялпи қирғин қуроли қўлланиладиган ҳар қандай можаро муқаррар равишда жаҳон миқёсидаги тўқнашувга айланади, бу тўқнашув инсониятни ҳалокатга дучор қилади.

Адабиёт ва санъат

УЗБЕК БОЛАЛАР АДАБИЁТИ КЛАССИК АДАБИЁТИМИЗНИНГ ИЛҒОР ИНСОНПАРВАРЛИК АНЪАНАЛАРИНИ МУНОСИБ ТАРЗДА ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА. ШУ БИЛАН БИРГА У ЎЗИНИНГ ҒОЯВИЙ-ЭСТЕТИК МОҲИЯТИГА, ШАКЛ ВА МУНДАРИЖАСИГА КЎРА СИФАТ ЖИҲАТИДАН ТАМОМИЛА ЯНГИ ҲОДИСАДИР. БУ— ЯНГИ ДУНЁ АДАБИЁТИ. УНИНГ ЗАМИНИДА ЁШ НАСЛНИ КОММУНИЗМ РУҲИДА ТАРБИЯЛАШ, СОВЕТ ГРАЖДАНИ ДУНЁҚАРАШИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ, ИНТЕРНАЦИОНАЛЧИ, БИНОКОР, ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК УЧУН ФАОЛ КУРАШЧИ, ИНСОНИЯТНИНГ КЕЛАЖАГИГА ҚАЙҒУРАДИГАН ИНСОН ҚИЛИБ ТАРБИЯЛАШ ТУРАДИ.

Ш. Р. РАШИДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ «ДЕТСКАЯ ЛИТЕРАТУРА» САҲИФАЛАРИДА

СССР Ёзувчилар союзи, СССР нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети ҳамда РСФСР Ёзувчилар союзи, РСФСР нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетининг адабий-танқидий ва библиографик журнали «Детская литература»нинг август ойи сони босмахонадан чиқди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, атоқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг журналдаги «Болалар — бизнинг истиқболимиз» деган мақоласида ўзбек болалар адабиётининг шаклланиш тарихи, унинг ривожланиш босқичлари, болалар ва ўсмирлар адабиётининг ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашдаги аҳамияти ҳақида атрофлича фикр юритилган.

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Сарвар Азимовнинг «Эртанги кунни ўйлаб» сарлавҳали мақоласида партия ва ҳукуматимизнинг болалар ва ўсмирларнинг эстетик тарбиясига кўрсатаётган беқиёс ғамхўрлиги, ўзбек болалар адабиётининг ютуқ ва муаммолари, ўзбек адибларининг умумиттифоқ болалар адабиёти хазинасига қўшаётган ҳиссалари ҳақида сўз юритилади.

Журналда ўзбек болалар адабиёти ва санъатининг барча жанрлари ривожига оид мақолаларга ҳам кенг ўрин берилган. Жумладан, филология фанлари докторлари Пирмат Шермуҳамедов, Салоҳиддин Мамажонов ва Бердиали Имомов, шунингдек Кавсар Турдиева, Сафо Матжоновларнинг мақолаларида болалар поэзияси, драматургияси ҳамда ёш шоир ва ёзувчиларнинг ижоди Бутуниттифоқ ўқувчисига атрофлича таҳлил этиб берилган.

«Ёзувчи портрети» рубрикаси остида Қуддус Муҳаммадий, Ҳаким Назир, Пўлат Мўмин, Тўлепберген Қайипбергенов ва бошқа болалар ёзувчилари ва шоирларнинг ижодий портретлари ёритилган.

«Севги ва кураш қўшиғи» мақоласида шоир Туроб Тўла Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» достони ҳақида фикр юритган.

Таниқли ёзувчилар Худойберди Тўхтабоев, Темир Пўлатов, шунингдек шоир Раим Фарҳодийлар ўз мақолаларида ижодий лабораториялари ҳақида қизиқарли ҳикоя қилиб беришган.

«Детская литература» журналхонлари «Ёш гвардия» нашриёти, шунингдек ёшлар газеталари ва журналларида болалар адабиётини пропаганда қилиш бўйича олиб борилаётган ишлар тўғрисида ҳам мақолалар ўқийдилар.

Журнал саҳифаларида болалар киноси, қўғирчоқ театри, тасвирий санъати масалаларига оид мақолаларга ҳам кенг ўрин берилган. Шунингдек, журнал ўзбек рассомларининг болалар адабиёти асарларига ишланган ранг-баранг расмлари билан ҳам безатилган.

Адабий-танқидий ва библиографик «Детская литература» журналининг ушбу сонида эълон қилинган сермазмун мақолалар ўзбек болалар адабиёти ва санъати ҳақида, унинг бугунги кундаги равнақи ва муаммолари ҳақида Бутуниттифоқ ўқувчисига кенг тасаввур бериши билан ёзувчилар ва шоирлар, ёш адибларга болалар адабиёти кун тартибига қўяётган вазифаларни ҳам белгилаб беради.

Сарвар АЗИМОВ,
Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари.

ЭРТАНГИ КУННИ ЎЙЛАБ

ЎЗБЕКИСТОН осмонида бутун йил мобайнида саховатли, ёрқин қуёш нур сочиб туради. Бироқ фақат шунинг учунгина уни серқуёш ўлка деб аташмайди. Бизнинг ўлкамизда болаларни қуёшим деб, офтобим деб эркалайдилар. Боланинг юзида табассум қанчалик ёрқинроқ порласа, боланинг кулгуси қанчалик жарангдор бўлса ҳар бир оиланинг бахти шунчалик тўлиқ бўлади, чор-атроф шунчалик кўпроқ нурга, қувончга тўлади. Ҳар бир оилада беш, етти, ҳатто ундан ҳам кўпроқ болалар бўлиши қишлоқда ҳам, ҳатто, шаҳарда ҳам одатий ҳолдир. Республикамиз мамлакатда аҳолининг ўсиши бўйича етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Лениннинг «Ҳамма энг яхши нарсалар — болаларга» деган ўлмас шиори бутун ҳаётимизнинг етакчи принципига айланган.

Аҳолиси 2 миллион кишилик Тошкентда, эътибор беринг, ўн йил мобайнида бу рақам икки марта кўпайди. Ўнлаб янги турар жой кварталлари, улар ичида эса чинакам болалар шаҳарчалари қад кўтарди. Ажойиб пионерлар саройи қурилди. Битта «Болалар дунёси» магазини камлик қилгани учун янада каттароқ, янгиси бунёд этилди. Болалар боғчалари, мактаблар, стадионлар, санаторийлар, туризм ва дам олиш базалари қурилди. Шундай қилиб, келажагимиз бўлмиш болалар ҳақида ҳамма ерда давлат ва умумхалқ ғамхўрлиги, доимий диққат эътибор ва қизғин меҳр одат тусига кирган. Энг муҳим вазифа эса, албатта, бола тарбиясидир. Ҳар томонлама гармоник тараққий этган шахсни, коммунистик келажакнинг актив ва доно қурувчисини вояга етказиш учун нима қилиш керак? Бу жараёнга ким масъулдор? Оилами? Ҳа! Мактабми? Албатта! Ҳовлилар, микромуҳит. Телевидение эса, образли қилиб айтганда, илмий-техника революцияси даврининг энагасидир. Худди шундай. Келажак авлодни тарбиялаш учун буларнинг ҳаммаси зарур.

Одамларнинг тақдири, Ер деб аталмиш планетамиздаги тинчлик иши ҳар биримизни қизғин ҳаяжонга солиб турган бугунги кунда қадрли Леонид Ильич Брежневнинг болаларни эзгуликка, дўстликка ўргатиш, уларни ҳар қандай миллатдаги ва ирқдаги барча кишилар билан тотув яшашга ўргатиш, меҳнатни қадрлашга ва барча кишиларнинг фаровонлиги учун меҳнат қила билишга ўргатишнинг зарурлиги ҳақида айтган сўзларининг салмоғи ва зукколиги айниқса яққол сезилади. Болалар — бизнинг келажагимиз ва биз, албатта, уларнинг бахт-саодати учун куч-ғайратимизни аямаслигимиз керак.

«Ўзимдаги барча яхши ҳислатлар учун китобдан қарздорман», Горькийнинг мана шу доно сўзларини ўзимиз яшаб турган космик асрда ҳам бола онгига йўл топувчи калит деб ҳисоблаймиз. Сиз кичкинтойнинг расмли китобга талпинганини, отаси ва онасидан эртак ўқиб беришни сўраганини кўп кўргансиз. Кўргансиз-у бироқ болага эртак ўқиб беришга баъзан вақт тополмайсиз...

Ўзбек шоири, революция куйчиси ва мактаб муаллими Ҳамза «Оби-ҳаёт булоғи, қалб қувончи китобдир», деган сўзларни қувониб айтган эди. Кураш ва меҳнат гимнларининг, болалар учун мўлжалланган ва болалар ҳақида ёзилган кўплаб жўшқин шеърларнинг муаллифи Ҳамза ўзбек совет болалар адабиётининг тўнғич дарғаларидан бири эди.

Бугунги кунда болаларимиз республикамиздаги бир эмас, бир қанча болалар ёзувчилари авлодлари ёзган китобларни ўқиш имкониятига эгалар. Ойбекнинг «Болалик» қиссаси, Ҳамид Олимжоннинг «Ойгул билан Бахтиёр» достони, Абдулла Қаҳҳорнинг «Ўтмишдан эртаклар»и, Султон Жўра, Зафар Диёр, Шукур Саъдулла, Эсон Раҳимов, Қудрат Ҳикматнинг шеърлари ўзбек мактаб ўқувчиларининг севимли китобларига айланган.

Ғафур Ғуломнинг «Шум бола» қиссаси болалар адабиётининг олтин фондидан ўрин олган. Болалиги Ўрта Осиё халқлари тарихида бурилиш нуқтаси — Улуғ Октябрь революцияси арафасига тўғри келган ўзбек боласининг қисмати ҳақида ҳикоя қилувчи бу асар ниҳоятда қизиқарли, доно, халқ юмори билан йўғрилган китобдир. Қашшоқ бир ўсмирнинг қисмати повестда оптимистик бўёқларда тасвирланади. Бу эса охир-оқибатда яхшиликнинг ёмонлик устидан тантана қозонишига, ёрқин келажакка ишонч уйғотади.

Биз Ўзбекистон Ёзувчилар союзида республикамиз болалар адабиётининг тараққий этишига, унга янги, талантли кучларнинг келиб қўшилишига катта эътибор берамиз. Агар илгарилари мунтазам болалар учун асар ёзувчи қаламкашлар саноқли бўлса, бугунги кунда биз фахр билан болалар ёзувчиси деб атайдиган адибларнинг катта отряди етилди.

Бу адиблар юксак масъулият ҳисси билан ишламоқдалар. Болалик — бутун умримизнинг пойдеворидир. Адабиёт эса мана шу пойдеворни бақувват қиладиган муҳим қисмлардан биридир. Ёши кексайиб қолган бўлса-да ҳамон қалби навқирон болалар шоири Қуддус Муҳаммадийнинг «Табиат алифбе»-си шеърий китобини ўқиганда буни яхши ҳис қиласиз. Шоир, гўё болаларнинг ўзи ихтиро қилган сеҳрли микроскоп билан улкан оламни кўздан кечиришдек ажойиб қобилиятга эга. Бу микроскоп билан қарасангиз чор-атрофда иккинчи даражали нарсанинг ўзи қолмайди. Шабнам томчиси ёки чумоли кўзидан тортиб кечаси осмонда кўз қисган сон-саноқсиз юлдузларгача ҳаммаси қизиқарли ва сеҳрли туюлади. Қ. Муҳаммадий ёш адибларнинг тиним билмас устозидир.

1981 йили ёзувчи Ҳаким Назир беш томлик прозаик асарлари учун Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлди. Бу катта санъаткорнинг китоблари толмас боғбоннинг кўп йиллар тинимсиз меҳнат қилиб вояга етказган ажойиб боғига ўхшайди. Ҳозирги кунда ёзувчининг набиралари, адиб фикр ва ўйларининг салмоқдор меваларидан баҳраманд бўлмоқдалар. Меҳнатсеварлик, она ерга, дўстликка, эзгуликка садоқат сингари ажойиб хислатларнинг сабоқларини олмоқдалар.

Пўлат Мўминнинг лирик ва хушчақчақ шеърлар тўплами «Олмани баҳам кўрамиз» деб аталади. Бу шоирнинг қўшиқларини Ўзбекистондаги ҳар бир бола ашула қилиб айтади, унинг пьесалари эса ёш томошабинлар театрлари саҳналарида муваффақиятли намойиш этилмоқда.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, эртак ва саргузашт қиссаларидан тортиб, фельетон ва публицистикагача ранг-баранг жанрларда ижод қилувчи истеъдодли адиб Худойберди Тўхтабоев болалар адабиётига янги оқим олиб кирди. Унинг «Сариқ девни миниб» китобини совет республикаларидаги болалар ҳамда уларнинг чет эллик тенгдошлари ўқимоқдалар.

Латиф Маҳмудов, Фарҳод Мусажонов, Сафар Барноев, Ёқуб Хўжаев, Федор Камолов, Йўра Саъдуллаева сингари прозаиклар ўз асарларида болалар ҳаётининг турли томонларини қаламга оладилар. Турғунбой Ғоипповнинг халқ оғзаки ижодига ҳамоҳанг бўлган ҳамда замонавий эртаклари ёш китобхонларга манзур бўлмоқда. Республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреати шоир Раим Фарҳодий адабий эртак жанрини муваффақиятли ўзлаштириб бормоқда.

Ўзбек поэзиясининг дарёси нурли ва ранго-ранг оҳангларга тўлиқдир. М. Аъзам, Р. Толипов, Т. Убайдуллаев, А. Обиджон сингари ўнлаб жилғалар, ирмоқлар, булоқлар бу дарёни тўлдириб бормоқда...

Бизда болалар ва ўсмирлар учун китоблар кўп чиқади. Биргина «Ёш гвардия» нашриётининг ўзида ҳар йили юзга яқин номдаги китоблар чоп этилади. Ғафур Ғулом номидаги катталар учун мўлжалланган адабиёт ва санъат нашриётида ҳам болалар редакцияси ташкил этилди. Бу ерда яқин келажакда чоп этиладиган китоблар сонини 15 дан 40 номгача кўпайтириш мўлжалланмоқда. Шунга қарамай болалар китоблари ҳамон етишмайди. Айниқса, болалар адабиётида воқеа бўладиган китоблар кам.

Баъзан болаларга мўлжалланган тўпламларни варақлар эканмиз схематизм, майда мавзулар, қуруқ панд-насиҳатдан нарига ўтмайдиган дидактика, очиқдан-очиқ чучмаллик сингари ҳолатларга дуч келамиз. Баъзи ёзувчиларнинг савияси шу даражада саёзки, улар ўз ўқувчиларидан орқада қолиб кетаётганга ўхшайди! Ҳолбуки, бугунги кунда болалар ёзувчидан майда-чуйда гапларни эмас, сеҳр кутадилар. Шундай экан, болалар адабиёти катталар адабиётига нисбатан ҳамиша келажакка яқинроқ туриши оддий ҳақиқат эканлигини эслатмаслик мумкинми? Яшириб нима қилдик, ҳамон юз минглаб, ҳатто ундан ҳам кўпроқ нусхада нашр этилаётган, истеъдодсиз ёзилган, ўқувчини ҳаяжонга солмайдиган китоблар ҳамон чиқиб турибди. Аслида эса масалага жиддий қарайдиган бўлсак бу борадаги ҳар бир хато халқ хўжалигига зарар етказиш, тонналаб қоғозларни шамолга совуришгина эмас, бу — болани, ўсмирни, ёш авлодни тарбиялаш борасида баъзан тузатиб бўлмайдиган оқибатларга олиб келувчи камчиликдир.

Яқинда ёш бир аёл шикоят қилиб келди. «Чиройли қилиб безатилган китобдаги шеърларни боламга ўқиб бердим. Болам бўлса йиғлаб юборди, шеърлар нима тўғрисида ёзилганини ҳеч тушунмади», Хўш, бу ўринда нима қилиш мумкин? Театрдагига ўхшаб «Авторни чақиринг!», — деб бўлмайди-ку. Баъзан шундай ҳолга дуч келасиз. Қўлёзмани ўқийсиз. Бир қарашда ҳаммаси жойидага ўхшайди. Асар қаҳрамонлари ҳам замонавий ўғил ва қиз болалар, китобда саргузашт ҳам бор, асарнинг тили ҳам жонли, колорит ҳам мавжуд. Бироқ нимадир етишмаганга ўхшайверади. Шунда тўсатдан бир нарсани пайқаб қоласиз. Ахир ҳаётнинг ўзи китобда ёзилганидан кўра анча қизиқарлироқ. Рўй бераётган воқеалар қамрови ҳам каттароқ. Одамлар ҳам мураккаброқ! Бундан чиқадиган хулоса аён: ёзувчи, жумладан болалар ёзувчиси ҳам бугунги кун проблемалари билан яшамоғи шарт.

Бизнинг совет воқелигимиз даврдан ўзиб кетмоқда. Пахтакорлар миллион тонналаб рекорд ҳосилини ундиришяпти, қурувчилар саҳроларда шаҳарлар қуришяпти. Уларда боғлар бунёд бўляпти, ҳар нарсага қизиқадиган, шўх-шаддод, бир-бирига ўхшамаган, мураккаб болалар ўсяпти! Бу болаларга ўзлари биргалашиб ўсишни, «кураш ва изланишни» истайдиган, ҳамиша такомилга эришишни орзу қиладиган адабий қаҳрамонлар ниҳоятда керак. Хуллас, бугунги кун болалар адабиётининг чинакам қаҳрамони қачон яратилади, деган орзу беихтиёр яна хаёлимизга келади.

«Малыш», «Детская литература» нашриётларида Ватанимизнинг турли ўлкалари ҳақида қизиқарли ҳикоя қилувчи кўплаб китоблар нашр этилмоқда. Ўзбекистон ҳақида эса бундай китоб йигирма йил муқаддам чиққан эди. Республикамиз қиёфаси бу йиллар мобайнида мислсиз даражада ўзгариб кетди. Бу ҳақда ҳикоя қилувчи болалар китоблари, ҳужжатли, шу билан бирга чинакамига бадиий китоблар негадир ҳозиргача йўқ... Бу соҳадаги етишмовчиликни ҳам тезда тўлдириш зарур.

Яна бир муаммони ўртага ташлагимиз келади. Ҳақиқий болалар ёзувчиси қалбан боладек соф эканлиги шубҳасиз. Шундай экан, Ёзувчилар союзи ҳам уларга янаям эътиборлироқ, меҳрибон муносабатда бўлиши зарурга ўхшайди. Масалан, драматургларнинг семинарларини ўтказиб туриш яхши анъанага айланиб қолди. Ҳомийликка, ёрдамга кўпроқ муҳтож бўлган болалар адибларини мунтазам равишда семинарларга тўплаш нега мумкин эмас экан? Бу ишни бемалол амалга оширса бўлади. Борингки, Артек базасида. Бунга комсомол Марказий Комитети ва пионер ташкилотлари Совети қаршилик қилмайди, деб ўйлайман.

Артек. Болалар. Турли республикаларнинг болалар ёзувчилари. Қўлёзмалар муҳокамаси. Меҳнат. Ўқиш. Аминманки, бундай учрашувлар фойдадан ҳоли бўлмайди.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги байрамига тайёрланар эканмиз, ўзбек болалар ёзувчиларининг энг яхши асарлари Бутуниттифоқ аренасига чиқаётганидан, кўпмиллионли интернационал ўқувчилар аудиториясининг мулкига айланаётганидан самимий қувонамиз. Ўз навбатида бошқа қардош республикаларнинг болалар адабиёти асарлари ҳам ўзбек тилига таржима қилинди ва уларнинг кўпчилиги аллақачон фарзандларимизнинг содиқ йўлдоши ва чин дўстларига айланиб кетди.

СССР Ёзувчилар союзи ва СССР Давлат нашриёт комитетининг болалар ва ўсмирлар адабиёти бўйича Бутуниттифоқ Совети бизга катта ёрдам кўрсатмоқда. Ўтган йилнинг май ойида ушбу советнинг кўчма кенгаши Тошкентда ҳам ўтказилди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси бутун кўпмиллатли совет адабиёти сингари улуғ Советлар мамлакатининг ёш авлодини коммунистик руҳда тарбиялашни ўзининг бош мақсади деб билган, ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблаётган ва бундан кейин ҳам шундай деб биладиган жонажон совет болалар адабиётининг тараққиёти учун қардошларча бирлашиб, ҳар томонлама ҳаракат қилишимизга ишонч туғдиради.

«Детская литература» журнали, 1982 йил 8-сон.

Янги шеърлар

ҒАЛАТИ МАКТУБЛАР

ҚУТИЧАНИНГ САНДИҚҚА ЁЗГАН ХАТИ

Ассалому алайкум,
Меҳрибоним бойдадам.
Кеча мени бозордан
Сотиб олди бир одам.
Энди яйраб ётибман
Қўмилиб қандпистага...
Уриб-туртган бўлса ҳам
Раҳмат қари устага.

* * *

ОСМАЧИРОҚНИНГ ОЙМОМАГА ЁЗГАН ХАТИ

Тўлишибсиз, Оймома,
Кириб олиб дармонга.
Шишам синди...
Бугунча —
Чиқиб туринг осмонга.
Мен ҳам ёрдам қиларман
Ночор қолган чоғингиз.
Омон бўлинг
Бахтимга,
Тугамасин ёғингиз.

* * *

СОПОЛ ТОҒОРАНИНГ ХУМГА ЁЗГАН ХАТИ

Хат ёздим
бир бўш қолиб...
Ётган бўлма, ишқилиб,
Нақ қорнингдан ёрилиб,
Нам тупроққа қорилиб.
...Сўрар бўлсанг аҳволим,
Сал чатнагач сополим,
Ногиронга йўйилдим,
Четга тираб қўйилдим.
Мен ётибман «иззатда»,
Мис жомчалар хизматда.

* * *

ҚАЗИНИНГ ҚОЛБАСАГА ЁЗГАН ХАТИ

Ишларим «беш»,
Вақтим чоғ,
Юрибман тўй-тўйчиқда.
Учрашиб ҳам қоламиз
Марғилон ё Чирчиқда.
Сени сўраб туради
Гоҳида акам Хасиб...
Саломат бўл,
Дўстгинам,
Бемаҳал қолма сасиб.

* * *

КЕТМОННИНГ ТРАКТОРГА ЁЗГАН ХАТИ

Эплай олсанг кошкийди
Менинг оғир ишимни.
Чидайсан-да, укажон,
Тишга қўйиб тишингни.
Камчилигинг бор, афсус,
Кўнглим унча эмас тўқ.
Дурустгина темирсан,
Бироқ,
Ёғоч сопинг йўқ.

* * *

АТАЛАНИНГ ЛАҒМОНГА ЁЗГАН ХАТИ

Кампир мени пиширди
Эринмасдан аталаб.
Қирмочимни қозондан
Болалар ер таталаб.
Сен ҳам тезроқ пишсанг-чи
Қисқа-қисқа узилиб.
Ишдан қочган ялқовдек
Ётаверма чўзилиб.

Анвар ОБИДЖОН.

Рассом Х. Раҳматуллаев Суннатулла Анорбоевнинг «Архар» қиссасига ишлаган расмлар.

Худойберди ТЎХТАБОЕВ.

ЧИРОҚЛАР ТОНГ ОТГУНЧА ЎЧМАДИ

Ёзувчи Худойберди Тўхтабоев ўсмирлар ва ёшларга атаб инқилоб арафасида ва инқилоб ғалабасини сақлаш учун бўлган шиддатли жангларда фидойилик кўрсатган, бора-бора халқ қаҳрамонлари даражасига кўтарилиб ҳаёти қўшиқ ва афсоналарга мавзу бўлган шахслар ҳақида бадиий асарлар яратиш устида иш олиб борди. Қуйида муаллифнинг навбатдаги янги асаридан парча ўқийсиз.

Қўмита яна ўзини тиклаб, мана уч ойдирки ҳокимликни маҳкам ушлаб турибди. Ўзларини ўнглаб олишган: икки оти, беш милтиғи, ўн тўртта чархланган ойболтаси бор, таъминоти ҳам чакки эмас, йигирма қоп буғдой, иккита соғин сигир, бир юз йигирма боғ беда, қирқ қулоқли каттакон бир қозон шуларнинг ихтиёрида.

Қўмита биносида ҳали чироқ ўчмаганди. Аъзолар бирин-кетин йиғила бошладилар. Бузрукхўжа, Мақсуд қори, Рустам бобо, Абдирайим мардикор, Ҳасанбой билан Ҳусанбой, Мадумар карнайчи, Зулфиқор, борингки, ташқаридаги икки соқчини ҳам қўшиб ҳисоблаганда ўн бир киши намхуш кийгизга чордона қурдилар.

Зулфиқор алоқачи эди. Қўқон большевиклар қўмитаси, беркиниб юриб атрофдаги қишлоқларда инқилобий тарғибот олиб бораётган Бузрукхўжа ва ниҳоят мана шу ним қоронғи хонага тўпланганларни бир-бирига боғлаб, бирининг гапини иккинчисига етказиб юрган қора кўз, қора қош бу ўспирин ҳозир ҳаммалари учун ғоят муҳим хабар келтирган эди. Бузрукхўжа, гарчи қўмита раисига муовин бўлса ҳам, мажлисни кўпинча ўзи бошқарар эди. Бу гал ҳам гапни ўзи бошлади:

— Хўш, мулла Зулфиқор, қани бир бошдан гапириб берчи.

Пойгарокда чордона қурган Зулфиқор шошилиб ўрнидан тураркан, қиз болаларникидек узун киприкларини ўйнатиб:

— Ҳаммасини гапирайми?— деб сўради.

— Ҳаммасини гапир.

— Тонг пайтидаёқ Деризлик гузарига етиб олган эдим. Чорсугача бир амаллаб бордим-у, лекин у ёғига ўтиб бўлмади. Ҳаммаёқни қўрбошининг йигитлари босиб кетибди, сел қолди отимни олдириб қўйишимга. Терак мозор орқали вокзалга от солдирдим. Давронбек гузарига бориб отимни бир танишимизникига қўйдимда, инқилоб қўмитаси жойлашган Хитойбойнинг ҳовлисини ахтариб кетдим, чошгоҳ маҳалида аранг топдим. Лекин соқчилар шунақанги кўп эканки, эшигига ҳеч яқинлашиб бўлмайди. Биттасини нари суриб ўтмоқчи бўлувдим, «Чево?» деди кўкрагимдан нари итариб. Мен ҳам «Чево?» дедим. Соқчи «Пошёл» деган эди, мен ҳам «Пошёл» дедим. Соқчи милтиғини ўқталаётган эди, ҳайрият, шу пайтда Рустам бобомга ўхшатиб ихчамгина салла ўраган бир йигит ичкаридан чиқиб қолиб «Нима гап?» деб сўради. Мен «Пандигон қўмитасидан мактуб келтирдим» дедим. Саллали йигит мактубни олиб ичкари кириб кетди. Милтиқли соқчи «Вот так» деди. Мен ҳам «Вот так» дедим. Шу пайт ичкаридан бир ўрис чиқиб «Замной» деди, мен ҳам «Замной» деб орқасидан юрдим. Энг ичкаридаги уйга бошлади. Уйнинг тўрида бошига соябони узун шапка кийган, калтагина соқолини мусулмон ғиштдек тўртбурчак қилиб тарашлатиб олган, ўрмалаб кетаётган қўнғиздек кичкинагина мўйлабли, чуваккина бир ўрис ўтирган экан. Тўсатдан ўзбекчалаб «Пандигон қайси бўлисга қарайди?»— деб сўраб қолса бўладими!

— Риштон бўлисига, — дедим шоша-пиша.

— Деҳқонларнинг кайфияти қалай? — деди яна.

— Яхши,— дедим.

— Мана бу мактубни қўмита раисига топширасан,— деди секин ўрнидан туриб.

Мактубни олиб чўнтагимга солаётган эдим, шу пайт гумбурлаб замбарак овози эшитилиб қолса бўладими. Уйнинг тўр томони ойна экан, часур-чусур қилиб сина бошлади. Ҳали мени бошлаб кирган ўрис «Беги» деди. Мен ҳам «Беги» дедимда, кўчага отилдим... Хайрият, отим яхши дам олган экан, миндиму Мингтут орқали буёққа қараб чоптирдим.

Мақсуд қори ҳикоя тинглаб қўлидаги носқовоғини силаб-сийпалаб жимгина ўтирарди. Зулфиқор гапини тугатиши билан:

— Демак, Қўқонда аҳвол чатоқроқ эканда? — деб сўради.

— Война бўляпти, — деб қўйди Зулфиқор.

Мақсуд қори яна жим бўлиб носқовоғини силай бошлади. Бузрукхўжа Қўқондан келган мактубни ҳалидан буён икки бора ўқиди, қўмита раисига ҳам ўқиб берди. Лекин чордона қуриб гоҳ ҳаяжонланиб, гоҳ сукутга кетиб ўтирганлар ҳали уни эшитмаган. Эшитганларидан кейин бамаслаҳат бир қарор қабул қилишлари керак. Бузрукхўжа чордонани бузиб чўкка тушдида, чироқни яқинроқ қўйишларини сўраб, негадир, паст, жуда ҳам паст овоз билан мактубни ўқий бошлади.

«Ғоят маҳфий»

Жойларда ташкил бўлган ва бўлаётган камбағал ва инқилоб қўмиталарининг раислари, жамики аъзоларига!

Петербургда инқилоб ғалаба қозонди. Шўролар ҳукумати Владимир Ильич Ленин бошчилигидаги большевиклар қўлига ўтди. Аммо чет элдан мадад олаётган оқ гвардиячи унсурлар инқилоб самараларини йўққа чиқариш учун жойларда қўзғалонлар уюштирмоқда, фитналар ташкил этмоқда. «Қўқон мухторияти» ва эсерлар билан бирлашиб олган «Уламо» ташкилоти ҳам ана шу фитнанинг давомидир.

Инқилоб номидан буюраман:

а) Жойлардаги камбағаллар қўмитаси зудлик билан инқилоб қўмитасига айлантирилсин, инқилоб берадиган барча ҳуқуқ ва имтиёзлардан фойдалансин.

б) Инқилоб қўмиталари қошида кўнгилли дружиналар ташкил этилсин ва қуроллантирилсин.

Қўқон инқилоб қўмитасининг ҳаёти хавф остида! Шуни ҳисобга олиб буюраман:

Ташкил бўлган дружиналарнинг бир қисми қуролланган ҳолда Қўқон инқилоб қўмитаси ихтиёрига жўнатилсин.

Бизнинг ишимиз ҳақ, биз енгамиз.

Е. А. Бабушкин.

Қўқон инқилоб қўмитасининг раиси».

Бузрукхўжа мактубни ўқиб бергач, жўраларига бирма-бир кўз ташлаб чиқди. Ўзи аллақачон бир қарорга келган, қилиниши зарур бўлган ишларни режалаб ҳам қўйган. Шундай бўлса ҳам дўстларидан фикр эшитмоқчи у. Мақсуд қори номи раис бўлгани учун ҳадеб носқовоқ ўйнаб жим ўтираверишни ўзига эп кўрмади шекилли.

— Лекин бир жиҳатдан инқилоб қўмитаси деганлари ҳам маъқул бўпти,— дея гап бошлади, — ҳадеб камбағал-камбағал деяверса ҳам одамнинг руҳи тушиб кетар экан. Инқилоб деган сўзнинг салоҳияти ҳам бошқачароқ, нима дединг Мадумар?

Мадумар карнайчи бир қўзғалиб олдию, мийиғида кулиб:

— Лекин мен бошқа нарсани ўйлаб ўтирибман,— деди.

— Нимани ўйлаяпсан?

— Бабушкин аскар сўрапти, агар карнайчи сўраганда ўзим борган бўлардим.

— Карнайчи сўрайдиган пайтлар ҳам келиб қолар.

Суҳбатнинг давоми аскияга қараб кетаётганлигини Бузрукхўжа сезиб турарди. Агар яна бир нафас кутса кейин уларни тонг отгунча тўхтатиб бўлмайди. Ҳамюртларининг феълини яхши билганидан суҳбат жиловини яна қўлига олиб:

— Рустам бобо?—дея ҳалидан буён тўррокда, шундоққина раиснинг ёнида ўтириб беҳи новдасидек қоп-қора бармоқлари билан соқолини оҳиста-оҳиста тараётган, ялпоқ юзли, қисиқ кўзли чолга мурожаат этди, — хўш нима қилдик, отряд жўнатамизми?

— Дарахтнинг танасига болта уришса шохи ҳам силкинади,— шошмасдан деди чол, — танамиз кетса, биз шохчалар ҳам дарров қуриймиз қоламиз. Танани ҳимоя қилиш керак. Ўзинг борасан!

— Менми?

— Ҳа, мерган йигитлардан тўрт-бештасини қанотингга олиб, дарров жўна.

— Бор-йўғи ўзи бешта милтиқ бор, — гапга аралашди Мақсуд қори, — Бузрукхўжа уларни олиб кетса, мен қўмитани қўрбошилардан қандай ҳимоя қиламан?

— Қўрқма, сен ҳам қуруқ қолаётганинг йўқ. Иккита қилич, ўн тўртта ойболтанг бор,— Рустам бобо маслаҳат сўраганлари учун ўзини дадил сезиб, сўраб янглишмаганларини исботлаш учун кўнгилга тасалли берадиган гапларни айта бошлади, — ундан кейин қори, мана худога шукур, қўмитамизнинг саккиз Пандигонда саксон аъзоси бор. Демак, саксонта паншаха кўтарган йигит ҳам ҳимоянгда турибди. Йигитларга Бузрукхўжанинг ўзи бош бўлиб боргани маъқул, бошқаси борса довдираб қолишади. Лекин, Бузрукхўжа, милтиқ отаётганларингда бисмилло деб отинглар. Негаки, бебисмилло ишнинг ҳосияти бўлмайди...

Кўпчиликнинг фикри бир жойдан чиқди: бешта қуролли йигитга бош бўлиб Бузрукхўжа шу кеча Қўқонга жўнайдиган бўлди. Бирга борадиган йигитлардан иккитаси ташқарида пойлоқчиликда эди, қолган учтасига одам юборишди. Бир чой дамлам фурсат ўтар-ўтмас ҳаммалари жамул-жам бўлишди. Кутилмаганда хонада кулгу кўтарилиб қолди. Жўралар бир-бирларини имлаб Рустам бобонинг катта ўғлини кўрсатишар, унга боққан киши ҳам шерикларига қўшилиб ҳаҳолаб кулиб юборар, хона ичи қувноқ қаҳқаҳа овозига тўлиб борар эди. Рустам бобонинг катта ўғли дадаси ҳам кулаётганини кўриб, мендан олдин қизиқроқ бир гап ўтган бўлса керак, чеккада туриш одобсизлик бўладику, деб охири у ҳам қаҳқаҳага қўшилиб кетди. Худди от кишнагандек қилиб гулдиратиб кула бошлади. Кула-кула нима сабабдандир пастга энгашган эди, оёғига кўзи тушдию, суви қуриган тегирмондек тўсатдан жим бўлиб қолди... Қоронғида янглишиб хотинининг атлас иштонини кийиб келган экан, энгашганча ташқарига югуриб чиқиб кетди.

Мадумар карнайчи орқасидан қичқириб қолди:

—Ўв она қизим, ўсма сиқадиган пиёлангни ҳам олиб чиқ, қошларингни чиройлик қилиб безаб қўяман, Эргаш қўрбошининг йигитларини бир куйдирасан!

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Тошкент шаҳридаги ҳунар-техника билим юртларига

1982-83 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

2-АВИАЦИЯ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юрти қуйидаги ихтисосликлар бўйича авиация саноати учун малакали мутахассислар тайёрлаб чиқаради.

Учувчи аппаратларни йиғувчи слесарь, сонли программали бошқариладиган станокларнинг автоматлари ва контроль-ўлчов асбобларининг созловчиси, программавий бошқариладиган станокларнинг оператори, бўёқчи-сувоқчи, токарь, фрезерчи, механик-йиғув ишлари слесари, саноат асбоб-ускуналарининг ремонтчи-слесари, ОТК контролёри.

Билим юртига 15—25 ёшдаги 8—10 синф маълумотдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 синф ҳажмида маълумотлиларга — 3 йил. Ўқувчилар ўқишни битиргач ҳунар билан айни вақтда тўлиқ ўрта маълумот ҳам олиб чиқадилар. Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўз касблари бўйича олий ўқув юртларига имтиҳонларсиз қабул қилинадилар; 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати —10 ой.

3 йил муддатли таълим группаларига қабул қилинган ўқувчилар овқат ва махсус кийим-бош билан таъминланадилар; 10 синф маълумотидагилар эса ойига 64 сўм 77 тийин ҳажмида стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртида Беруний номидаги Тошкент политехника институти ҳамкорлигида Тошкент шаҳар олий ўқув юртларига кириш учун тайёрлов курслари ишлаб турибди.

Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ҳамма ўқувчилар меҳнат ҳақининг 33 процентини оладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юрти программавий асбоб-ускуналар билан қуролланган 12 та фан кабинетига эга. Бу кабинетлар замонавий техника воситалари билан ҳам мукаммал жиҳозланган.

Билим юрти қошида спорт секциялари ишлаб турибди, ўқувчилар бадиий ҳаваскорлик тўгараги, вокаль-чолғу ансамблига, авиация тўгараги машғулотларига фаол қатнашадилар.

Билим юртини тугатганлар Тошкент политехника институтининг кечки ва сиртқи бўлимларига — самолётсозлик ва механика факультетларига, шунингдек, бошқа олий ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан ўқишга киришлари мумкин.

Билим юртини тамомлаганлар ўз ихтисослари бўйича В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида иш билан таъминланадилар.

Ҳужжатлар —(якшанбадан ташқари) **ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Тошкент областидан келган ўқувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, У. Юсупов кўчаси, Авиационная проезди, 10-уй. Телефон 41-89-01.

178-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юрти метро қурилишида ишлаш учун қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди: газ-электр пайвандчи, сувоқчи-бўёқчи, мармар ва гранит билан пардозловчи, автокран бошқарувчиси, дурадгор, пардозловчи-кошинкор-мозаикачи, лаҳмчи-монтажчи-кучлантирувчи, ерости лаҳм қазиш механизмларининг слесарь-монтажчиси, автомобилларни ремонт қилувчи слесарь, контроль-ўлчов приборлари, автоматика ва саноат ускуналарига хизмат кўрсатувчи слесарлар. Ўқиш муддати — 3 йил;

Сувоқчи-бўёқчи, автокранчи, дурадгор, автомобилларни ремонт қилувчи слесарлар. Ўқиш муддати —1 йил.

8—10-синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

10-синф маълумоти билан ўқишга кирган ўқувчиларга ҳар ойда 94 сўм ҳажмида стипендия берилади. 8-синф маълумоти билан ўқишга кирганлар эса давлат таъминотида бўладилар. Уларга бепул кийим-кечак ва уч маҳал овқат берилади.

Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида барча ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Билим юртини битирганлар темир йўл транспортининг ходимлари қатори имтиёзлардан фойдаланадилар, аъло баҳолар билан битирганларга эса Транспорт қурилиши министрлигининг олий ва ўрта таълим муассасаларига йўлланма берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, Д—20 квартали (29, 50, 78-автобусларнинг «Ётоқхона» бекати).

128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

8-синф ҳажмида маълумотлилар: ҳаракатдаги трамвай ва троллейбуслар составн ремонти бўйича слесарь, тортиш подстанцияларининг диспетчери, трамвайлар ва троллейбусларнинг электр ва радиоаппаратуралари ремонти бўйича слесарь, электрик касбларига қабул қилинадилар. Улар давлат таъминотида бўладилар. Ўқиш муддати — 3 йил.

Ўрта маълумотлилар: трамвай вагонларининг ҳайдовчиси, троллейбус ҳайдовчилари, автослесарь, контактли ва қабул тармоғи ремонти бўйича электромонтёр касбларига қабул қилинадилар. Уларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади. Ўқиш муддати — 10 ой.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар учун ва 17,5 ва ундан катта ёшдаги қизлар учун линия диспетчери ва троллейбус ҳайдовчиси ихтисослиги бўйича ўқиш муддати 6 ой, трамвай ҳайдовчиси ихтисослигига эса 5 ой. Ҳар ойда 75 сўмдан стипендия берилади. Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАР ОЙНИНГ 5 ВА 15 КУНИДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 125-алоқа бўлими, Красновосточная кўчаси, 3«а»-уй (1, 17«э»-автобуслар, 18-троллейбус, 13, 22-трамвайларнинг «Красновосточная депоси» бекати). Телефон 62-34-57.

84-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юртини битирганларга умумий ўрта маълумот билан қурувчи ихтисослиги берилганлиги тўғрисида диплом топширилади.

Билим юртида ўқиш муддати—3 йил. Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

8-синф ҳажмида маълумоти бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

10-синфни битирганлар ва Совет Армияси сафидан запасга бўшатилганлар учун ўқиш муддати 1 йил бўлган группалар ташкил этилади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юрти «Средазтрансстрой» трестининг қурилиш ташкилотлари учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

метрополитен ва темир йўл транспорти автоматика, телемеханика ва алоқа воситаларининг электр монтажчиси, юқори кучланишли ҳаво линияларини монтаж қилувчи йўл электр монтёрлари, монтажчи-электр-газ пайвандчи, слесарь-сантехниклар, қурилиш машиналари ва технология ускуналарини ремонт қилувчи слесарь, монтажчи-ғишт терувчи, бўёқчи, сувоқчи, дурадгор, электр монтёр, автослесарь.

Бадиий ижодга лаёқатли бўлган ёшлар ганч ўймакорлиги бўйича ихтисослашган бўёқчилар группасига, ёғоч ўймакорлиги бўйича ихтисослашган дурадгорлар группасига қабул қилинади. Билим юртида спортнинг эркин кураш ва самбо турлари бўйича ихтисослашган группалар ташкил этилмоқда.

Ўқувчилар уч маҳал бепул овқат, кийим-кечак ва коржома билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш практикаси вақтида иш ҳақининг 50 процентини оладилар. Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхонадан жой берилади.

Трестга ишга йўллаган битирувчилар темир йўл транспорти ходимлари сифатида имтиёзлардан фойдаланадилар. Аъло баҳолар билан битирганлар конкурсдан ташқари олий ўқув юртларига юборилади.

Машғулотлар—1 сентябрдан бошланади.

Адрес: Тошкент шаҳри, 74-почта бўлими, Ҳамза райони, Слоним кўчаси, 84-уй (23, 26, 61-автобусларнинг «Иззат» бекати). Телефон: 96-17-61.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ БАЗАСИДАГИ

85-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

тўқувчи, йигирувчи, хом ип тайёрловчи, калаваловчи.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар ойига 70 сўм стипендия, чунончи ишлаб чиқариш практикаси вақтида ишлаб топган пулининг 50 процентини оладилар.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври умумий ишлаб чиқариш стажига киради.

Умумий таълим мактабини тугатганлар билим юрти ҳузуридаги кечки-сменали мактабда ўқишни давом эттирадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар ва аттестат бўйича 10-синф учун ўртача 4,5 ўтиш баллига эга бўлганлар олий ўқув юртлари ва техникумларга киришда алоҳида ҳуқуқдан фойдаланадилар, шунингдек уларга ўрта ва олий ўқув юртларининг кундузги, сиртқи ва кечки бўлимларига кириб ўқишлари учун йўлланма берилади.

Олий ўқув юртларига кирувчилар учун бепул тайёрлов курслари ташкил қилинган.

Билим юртида спорт базаси мавжуд, «Текстильщик» стадиони базасида сузиш секцияси ташкил этилган.

Аризалар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Фрунзе райони, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

143-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича малакали мутахассислар тайёрлайди: пойафзал қисмларини бичувчи, заготовка тикувчи, тайёр маҳсулотни қабул қилувчи контролёрлар, слесарь-ремонтчи, электромонтёр, конструктор-модельер, моделли пойафзал тикувчи.

Билим юртига қабул қилинган 8—10 синфни тамомлаган ўқувчиларга ҳамма ҳунарлар бўйича ўқиш муддати 6 ой ва улар 70 сўм стипендия билан таъминланадилар. Практикада ишлаган иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртини битирганлар Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасида ишлайдилар.

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий хордиқ чиқариши учун пойафзалчилар маданият саройи, туристик ва спорт, ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби бор.

Ўқиш — 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртини яхши битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 6-уй (1, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойафзал фабрикаси» бекати). Телефонлар: 53-99-91, 53-99-04.

158-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юрти Тошкент шаҳри қурилишларида ишлаш учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

Қурилиш дурадгори, қурилиш бўёқчиси, пардозловчи-кошинкор-мозаикачи, сувоқчи-пардозловчи-кошинкор, газ пайвандчи.

Ўқиш муддати — 5 ой ва 1 йил.

8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН 15—25 ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

8-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун ўқиш муддати — 3 йил. Ўқувчилар касб эгаллаш билан бирга тўлиқ ўрта маълумот оладилар. Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўз ихтисосликларидаги олий ўқув юртига имтиҳонларсиз қабул қилинади.

10-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун ўқиш муддати — 5 ой ва 1 йил.

3 йиллик таълим бўйича қабул қилинган ўқувчилар овқат, махсус кийим-кечак билан таъминланадилар; 10-синф ҳажмида маълумоти бўлганларга ҳар ойда 75 сўмдан стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси вақтида барча ўқувчилар иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртида ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Бадиий ҳаваскорлик, техника ижоди тўгараклари, вокаль-чолғу ансамбли бор.

Билим юртини битирганлар политехника институтининг кечки ёки сиртқи бўлимларига, шунингдек бошқа олий ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан ўқишга киришлари мумкин.

Билим юртини битирганлар «Главташкентстрой» системасида ўз ихтисосликлари бўйича иш билан таъминланадилар.

Бошқа шаҳарлардан келган ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Қоратош кўчаси 44-уй (28, 64, 65, 62, 43«э», 11«э», 17«э», 100, 76. 27-автобуслар, 1, 2, 4, 7, 17, 18-троллейбуслар, 7, 8, 11, 1, 16-трамвайларнинг «Хадра» бекати).

5-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Тошкент шаҳрида истиқомат қиладиган, мактабларнинг 8—10-синфларини битирганларни қуйидаги ихтисосликлар бўйича қабул қилади: **эркаклар уст кийими бўйича тикувчи-мотористка, аёллар уст кийими бўйича тикувчи-мотористка, хотин-қизлар ва болалар енгил кийими бўйича тикувчи-мотористка.**

8-синфни битирганлар уч йил ўқишади, ўрта маълумот олиб, ихтисос эгаллайдилар, кийим-кечак ва бепул овқат билан таъминланадилар; 10-синфни битирганлар бир йил ўқишади, ҳар ойда 30 сўм стипендия берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртида комсомол-ёшларнинг «Қизил чиннигул» клуби ташкил этилган. Техника ижоди, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида, спорт секцияларида машғулотлар олиб борилмоқда.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар педагогик кенгаш қарори билан Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кундузги бўлимига кириш учун тавсия қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Б. Хмельницкий кўчаси, 55-уй. Телефонлар: 53-36-45, 53-73-09. (4, 7, 9, 14, 24, 28-трамвайлар, 2, 6, 13, 14, 15, 16-троллейбуслар, 2, 3, 4, 18, 40 «э», 45, 50, 54, 57 «э», 58 «э», 77 «э»-автобусларнинг «Б. Хмельницкий кўчаси» бекатлари).

139-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Қабул қилинганлар қуйидаги ихтисосликларга ўргатилади: **заргарлик.** Ўқиш муддати—1.5—3 йил; **чинни буюмларга гул солувчи, чинни буюмларга шакл берувчи, чинни буюмларни сараловчи, саноат ускуналарини ремонт қилувчи слесарь, электромонтёр.** Ўқиш муддати—1—3 йил.

Билим юртига ёши 15 га тўлган ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади. 8-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун ўқиш муддати—3 йил. Ўқишга қабул қилинганлар 3 маҳал иссиқ овқат, кундалик кийим-кечак ва коржома билан таъминланадилар; 10-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун ўқиш муддати—1 ва 1,5 йил. 30 сўм миқдорида стипендия берилади.

Барча қабул қилинганларга ишлаб чиқариш практикаси вақтида иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Билим юртини битирганларга мутахассисликлари бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисида аттестат берилади.

Билим юртида ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртига имтиҳонларсиз қабул қилинади. Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар имтиёзли равишда техникум ва олий ўқув юртларига ўқишга қабул қилинадилар.

Машғулотлар—1 сентябрдан бошланади.

Адресимиз: Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов райони, Сағбон кўчаси, 17-тупик, 4-уй (38, 59, 76, 116-автобусларнинг «Қўштут» бекати). Телефон: 44-30-07.

14-ТОШКЕНТ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

Билим юрти сонли программавий бошқариладиган станокларда ишлаш учун универсал-токарь, саноат асбоб-ускуналари ремонти бўйича слесарь, механик-йиғув ишлари слесари, электр пайвандчи, фрезерчи, электр монтажчи, қирқиш йўли билан металларга совуқ ишлов берувчи универсал-токарь, ОТК контролёри, саноқ-ҳисоблаш машиналари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича электр механик ихтисослари бўйича кадрлар тайёрлаб чиқаради.

Ўқиш муддати—1 йил ва 3 йил.

Ўқишга 8—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади. 3 йил муддатли таълим группаларида ўқувчиларга ўрта ҳунар-техника билимини олганликлари ҳақида диплом берилади.

Ўқиш даврида 8 синф маълумотидаги ўқувчилар бепул уч маҳал овқат, кўчалик ва иш кийими билан таъминланадилар, 10 синф маълумотдагилар эса 70 сўм ҳажмида стипендия оладилар (электр монтажчи ва саноқ ҳисоблаш машиналари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича электро механик ихтисосидан ташқари). Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар секция типидаги қулай ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганлар олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.

Билим юрти ҳузурида техника ижоди, бадиий ҳаваскорлик, фото тўгараклари, спорт секциялари ишлаб турибди, ёз фаслида ўқувчилар Чорвоқ посёлкаси районидаги дам олиш зонасида ҳордиқ чиқарадилар.

Машғулотлар—1 сентябрдан бошланади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, 50-алоқа бўлими, Гёте кўчаси, 54-уй (21-автобуснинг «14-ГСПТУ» бекати, 16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари институти» бекати).

Ҳунар-техника таълими системасидаги билим юртларига ўқишга кириш учун қабул комиссияларига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш лозим: ҳунар-техника билим юртига қабул этиш ҳақида мазкур билим юрти директори номига ариза (танланган касб аниқ кўрсатилиши шарт), ўрта мактабни тамомлаганлик ҳақидаги ҳужжат (гувоҳнома ёки аттестат), медицина справкаси (286-форма), учта фотосурат (3 х 4 см.), корхона ёки ташкилот (агарда ўқишга кирувчи шахс мазкур ташкилотлар томонидан юборилаётган бўлса)нинг йўлланмаси.

Ўқишга кирувчи билим юртига келган заҳоти қабул комиссиясига паспорти, чақирилиш қоғози (ҳарбий хизмат ёшидаги кишилар учун) ёки ҳарбий билетини (запасдаги ҳарбий хизматга лаёқатли кишилар учун) кўрсатади, зотан бу ҳақда сўнг ўқишга кирувчининг шахсий варақасида қайд этилади.

Билим юртига қабул ҳақидаги аризани топширганлар ўзлари танлаган касби бўйича ишлашга жисмоний лаёқатли ва соғлиғига мувофиқ келишини аниқлаш учун медицина кўригидан ўтади.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»
(«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)
—орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент— ГСП. Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат: — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари—33-90-50.

30 АВГУСТ, 1982 й. Р—03126. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри. В-2524. Индекс 64691.